

Vogels in De Zeevang 2000 - 2020

resultaten van monitoring in het winterhalfjaar

Colofon:

Eindredactie : Ben Pronk
Samenstelling : Egbert Baars, Michel Kleij en Ben Pronk
Bijdragen van : Egbert Baars, Roel Kemmers, Jan-Pieter de Krijger, Michel Kleij & Ben Pronk
Voorkant : **SMIENTEN**, foto: Ben Pronk
Achterkant : De Zeevang, foto: Egbert Baars
Opmaak : Egbert Baars
Uitgave van : KNNV afdeling Hoorn/West-Friesland
Datum : 22 mei 2021
Nummer : 2021-026HN/01RAP
Website : hoorn.knnv.nl
e-mail : secretaris@hoorn.knnv.nl

© 2021 KNNV afd. Hoorn/West-Friesland
Overname van delen van de tekst/foto's is toegestaan onder bronvermelding.

Samenvatting

In dit rapport wordt verslag gedaan van de twintigjarige Zeevangtelling die door de KNNV afdeling Hoorn/West-Friesland georganiseerd is.

Tijdens deze Zeevangtellingen zijn voor het eerst in de polder De Zeevang over een groot oppervlak (3.800 ha), gegevens van de daar aanwezige vogels bijeengebracht. Deze gegevens zijn in de maanden oktober, november, december, januari, februari en maart verzameld.

De gegevens werden in korte tijd met nagenoeg dezelfde tellers verzameld. Hierdoor kunnen we uitsluiten dat de resultaten van de tellingen ver van elkaar verschillen. Een factor die de telresultaten wel beïnvloedde was het weer. In hoofdstuk 5 wordt de weersituatie van de afgelopen twintig jaar weergegeven.

Deze vogeltelling is opgezet om de Zeevang als Natura 2000-gebied te laten aanwijzen. Er werd vastgesteld dat voldoende vogels (**SMIENTEN**) gebruik maken van de Zeevang om deze als Natura 2000-gebied te kunnen laten aanwijzen. Het gebied is op 29 september 2005 (N/2005/2648) onder de naam "Polder Zeevang" aangewezen als speciale beschermingszone onder de Vogelrichtlijn (verder aangeduid als "Vogelrichtlijngebied").

In totaal zijn er tijdens de 120 tellingen 142 soorten en meer dan 7 miljoen vogels waargenomen. Op zeven momenten zijn er meer dan 100.000 vogels tijdens de telling gezien.

De in de afgelopen twintig jaar plaatsgevonden veranderingen van het landschap worden veroorzaakt door de gesteldheid van de bodem. Het bodemleven is iets dat jaar in jaar uit minder wordt. Op het eerste gezicht hebben deze veranderingen in het landschap geen grote invloed op het aantal vogels gehad. De mens heeft meer invloed op de vogels.

Zo is de dramatische achteruitgang van het aantal **KNOBBELZWANEN** een gevolg van het menselijk handelen. Het verjagen van de **KNOBBELZWAAN** heeft tot gevolg gehad dat deze langzaam aan het verdwijnen is, met als neveneffect dat de **KLEINE ZWAAN** een van de Natura 2000 soorten sterk achteruit gegaan is.

Daarnaast kan uit de gegevens opgemaakt worden dat er in de afgelopen twintig jaar meer veranderingen hebben plaats gevonden. Er zijn toe- en afnames van aantallen en vogelsoorten vastgesteld en er zijn ook nieuwe vogelsoorten verschenen.

Over het totaal aantal getelde vogels is een lichte vooruitgang vastgesteld. Zonder de grote stijgers, **SMIENT** en 5 ganzensoorten, zijn de aantallen nauwelijks toegenomen (zie pagina 23 en 33).

Een onverwachte stijger was de **KRAKEEND**, die nam sterk in aantallen toe. Ook landelijk neemt deze vogelsoort sterk toe. De reden hiervan is nog niet vastgesteld.

Het aantal **GOUDPLEVIEREN** is de afgelopen jaren afgenomen. De **GOUDPLEVIER** heeft het liefst natte weilanden en die zijn niet ruim voorradig. De Nederlandse polders hebben bijna allemaal hun natte graslanden verloren. De vogel zoekt bij ontbreken van dit landschap liever ergens anders zijn voedsel. Zo nemen de **GOUDPLEVIEREN** in aantal toe op de bij eb droog vallende Waddenzee.

De veranderingen in vogelsoorten volgen vaak de landelijke trend. Zo is de **GROTE ZILVERREIGER** een nieuwkomer (zie **GROTE ZILVERREIGER** pagina 39). De **GROTE ZILVERREIGER** komt niet alleen in de wintermaanden voor in veenweidepolders maar hij komt de laatste jaren ook in flinke aantallen voor in de Beemster om voedsel te zoeken.

De **HALSBANDPARKIET**, een andere nieuwkomer, verovert gestaag vanuit het Vondelpark in Amsterdam sinds begin jaren 80 van de vorige eeuw geheel Noord-Holland.

HALSBANDPARKIET, foto: Martijn de Krijger

Naast de graseters (**S**MIENTEN en ganzen) zijn er ook veel vogels die van het bodemleven afhankelijk zijn (**G**OUDEPLEVIER, **K**IEVIT en **W**ULP) in het gebied aanwezig. De van het bodemleven afhankelijke soorten zijn in aantal bijna niet toegenomen ten opzichte van de graseters. Dit geeft aan dat de Zeevang door het intensieve gebruik onder druk staat.

Door verkavelingen, ongunstige peilbesluiten en verkeerd agrarisch beheer is er al 50 jaar een sluipende verdroging van het landschap in Nederland aan de gang. In de Zeevang is de verkaveling goed uitgevoerd, net zoals het peilbesluit van 2015. Op het agrarisch beheer wordt hierna ingegaan, eerst het peilbesluit van 2015.

Index

	<i>Samenvatting</i>	3
	<i>Index</i>	5
1	<i>Inleiding</i>	7
2	<i>Het onderzoeksgebied</i>	9
3	<i>De uitvoering</i>	11
4	<i>Aanwijzing en vervolg</i>	13
5	<i>Het weer in de periode 2000-2020</i>	15
6	<i>De resultaten</i>	17
7	<i>De vogelsoorten nader besproken!</i>	19
	7.1 <i>Top tien</i>	21
	7.2 <i>Eenden</i>	23
	7.3 <i>Ganzen</i>	33
	7.4 <i>Goudplevier</i>	35
	7.5 <i>Zwanen</i>	37
	7.6 <i>Blauwe reiger & Grote zilverreiger</i>	39
	7.7 <i>Enkele roofvogels</i>	41
	7.8 <i>Niet bij het landschaptype behorende vogels</i>	43
	7.9 <i>Bijzondere waarneming</i>	45
8	<i>Beheer</i>	47
9	<i>Conclusie</i>	49
10	<i>Dankwoord</i>	51
11	<i>Aanbeveling</i>	53
12	<i>Bijlagen</i>	55

De Zeevang, foto: Ben Pronk

GRUTTO net weer terug in de Zeevang (begin maart 2010), foto: Ben Pronk

1 Inleiding

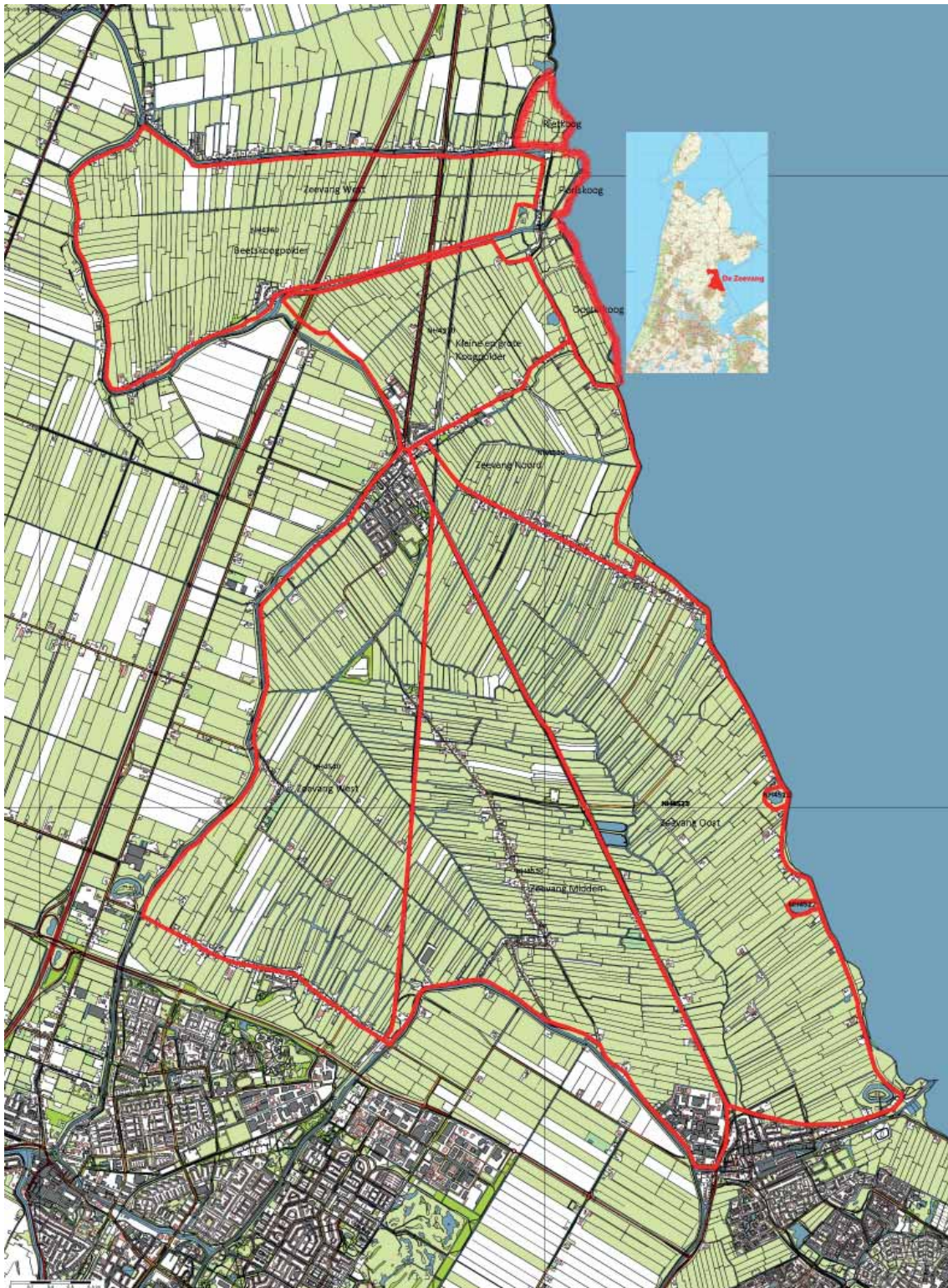
In dit rapport staat een overzicht van 20 jaar Zeevangtellingen.

Het was bekend dat de Zeevang een uitstekend vogelgebied was. De Zeevang was al opgenomen in een landelijke inventarisatie van belangrijke vogelgebieden (van den Tempel & Osieck 1994). Er ontbraken echter voldoende gegevens om dit te onderbouwen. Daarom werd ons door Vogelbescherming Nederland om nadere telgegevens gevraagd. Met deze gegevens zou het mogelijk kunnen zijn om te komen tot een aanwijzing van de Zeevang als Natura 2000-gebied.

De Vogelwerkgroep van de KNNV afdeling Hoorn/West-Friesland is op voorzet van Jan Marbus in september 2000 op dit verzoek ingegaan. Ben Pronk heeft de coördinatie op zich genomen.

SMIENTEN in de Beetskoogpolder, foto: Ben Pronk

Kaart nr. 1: De met rode lijn aangegeven deelgebieden

2 *Het onderzoeksgebied*

De Zeevang

De Zeevang is een veenweidegebied met een open landschap en veel oppervlaktewater, hoge waterstanden, brede en smalle sloten. Door dit specifieke landschap maken er verschillende vogelsoorten gebruik van dit gebied. Dit zijn met name eenden-, ganzen- en zwanensoorten waarvan de **SMIENT** in de grootste getalen voorkomt. Deze vogelsoorten hebben voorkeur voor het eiwitrijke grasland en vluchtmogelijkheden naar het oppervlaktewater.

Historie

Historisch gezien heeft dit landschap grote potentie. In de jaren 50 van de vorige eeuw is een ruilverkaveling uitgevoerd. Vóór deze verkaveling was het een vaarpolder. Al het economisch verkeer, dat voor 98 procent uit agrarische bedrijvigheid bestond, ging over het water door het open poldergebied. De Zeevang heeft gelukkig na deze verkaveling van de jaren 50 van de vorige eeuw, zijn openheid behouden. De polderwegen die vanaf dat moment het gebied doorkruisten, zijn aangelegd zonder opgaande beplanting. Vergeleken met de verkavelingen in de vaarpolders die in de jaren zeventig en tachtig op de schop gingen onder andere in West-Friesland, is er in de Zeevang dus goed verkaveld. Het gebied behield zijn karakter en daarmee veel natuurlijke potentie. Zelfs de gunstige hoge waterstand bleef behouden.

Indeling

Het gehele Zeevang gebied van 3.800 ha werd in overleg met de Sovon Vogelonderzoek Nederland (SOVON) ingedeeld. Hieruit ontstonden acht deelgebieden (zie rood omliggende gebieden op kaart nr. 1). De gebieden werden benoemd zoals ze in de omgeving bekend zijn.

Zeevang, veel water met een hoog peil, foto: Ben Pronk

3 *De uitvoering*

Het onderzoek

Om de Zeevang als Natura 2000-gebied aangewezen te krijgen werd het tellen volgens de watervogeltelling van de SOVON uitgevoerd. Dit hield in dat er één maal per maand in het winterhalfjaar geteld wordt, in de maanden oktober, november, december, januari februari en maart telkens op de door SOVON geadviseerde datum. In deze periode waren de doelsoorten namelijk het best in kaart te brengen.

De eerste telling vond plaats op 12 november 2000. Alle 8 telgebieden werden geteld. Vanaf die eerste telronde is telkens op dezelfde wijze in het gebied geteld. Door 6 telgroepjes zijn de gegevens verzameld. Het gebied werd per auto doorkruist.

Deelnemers

Het onderzoek is in de meeste gebieden gedurende de gehele periode door dezelfde telploeg uitgevoerd. In totaal waren tussen de 14 en 18 tellers actief. Ook waren veelal 1 of 2 extra deelnemers mee om de telploeg aan te vullen. Op die wijze werd de Zeevang in 3 á 4 uur over de gehele oppervlakte geteld op het voorkomen van vogels.

Foto nr. 1 : van links naar rechts

Staannd : Rik van Bakel, Rens Bonten, Ko van Gent, Saskia Zierfuss, Peter de Lange, Ben Pronk, Jan Marbus, Tineke Horstman, Trudy Winthorst & Gerard Kenter

Zittend : Theo Konijn, Benno Claassen, Michel Kleij, Wil Liefting, Resi Zabel, Ina Marbus & Eric de Vroome

Foto nr. 2 : van links naar rechts

Achterste rij : Ben Pronk, Douwe Greydanus, Theo Konijn, Peter de Lange, Ruud Seggeling, Ko van Gent, Erik de Vroome, Ben Faes & Benno Claassen

Tweede rij : Jan Marbus, Tinke Horstman, Wil Liefing & Resi Zabel

Voorste rij : Annemarie Dekker, Bettie Lurvink, Ina Marbus, Harry Fabritius, Wendy de Vroome, Michel Kleij, Robert & Wet

Niet op de foto's maar wel als teller actief:

Greet van der Bruggen, Aafke Brijn, Ofra Carmi, Rixt Hovenkamp, Roel Kemmers, Evert Kunst, Boy Lodewijk, Meike Oei, Ruud Timmer, Mary Vonk & Johan Wickel

4 *Aanwijzing en vervolg*

In 2002 zijn in het rapport “Vogelkundige waarden van de polder Zeevang, 1996-2001; een evaluatie in het kader van de EG-Vogelrichtlijn” (Alterra rapport 450) telgegevens gebruikt om de aanwijzing als Natura 2000-gebied mogelijk te maken.

Quote uit Alterra rapport 450 derde alinea pagina 7.

In de Zeevang blijkt één vogelsoort, de SMIENT, de drempelwaarde voor aanwijzing als sbz te overschrijden (1.6% van de biogeografische populatie). Op grond hiervan wordt dan ook geadviseerd de Zeevang aan te wijzen als sbz. De KLEINE ZWAAN komt voor in aantallen die de drempelwaarde benaderen, maar niet overschrijden. Andere trekkende watervogelsoorten die voorkomen in aantallen die ten minste 0.1% van de biogeografische populatie bedragen, dienen volgens de in Nederland gehanteerde aanwijzingssystematiek in beschouwing te worden genomen bij het vaststellen van de begrenzing van de sbz. De volgende soorten voldoen aan dit criterium: KLEINE ZWAAN, KOLGANS, GRAUWE GANS, GOUDPLEVIER, WULP en GRUTTO.

In dit rapport wordt geadviseerd de Zeevang aan te wijzen onder de vogelrichtlijn. Uiteindelijk bleek dat de in het rapport gebruikte gegevens niet voldeden aan de richtlijn van de Natura 2000 doelstellingen en kon het gebied niet aangewezen worden. Er werd geadviseerd om ontbrekende gegevens te verzamelen.

Dit is door de KNNV afd. Hoorn/West-Friesland opgepakt. De verzamelde telgegevens werden doorgegeven aan SOVON. Hierdoor werd het mogelijk de informatie landelijk in te zetten bij de verslaglegging van aantallen vogels.

In 2005 is door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid (LNV) aan SOVON gevraagd, om een rapport samen te stellen van de actuele vogelkundige waarden in de Zeevang. SOVON-informatierapport 2005/11: “Vogelkundige waarden van Polder Zeevang 1998-2004 in het kader van de EG-Vogelrichtlijn.” Hiervoor zijn de telgegevens van de Zeevangtelling gebruikt.

Het gebied is op 29 september 2005 (N/2005/2648) onder de naam “Polder Zeevang” aangewezen als speciale beschermingszone onder de Vogelrichtlijn (verder aangeduid als “Vogelrichtlijngebied”). Bij de Europese Commissie is dit gebied bekend onder nummer NL5010001.

Kaart nr. 2 op pagina 14 geeft met een groene lijn de begrenzing aan van het aangewezen Natura 2000-gebied Zeevang.

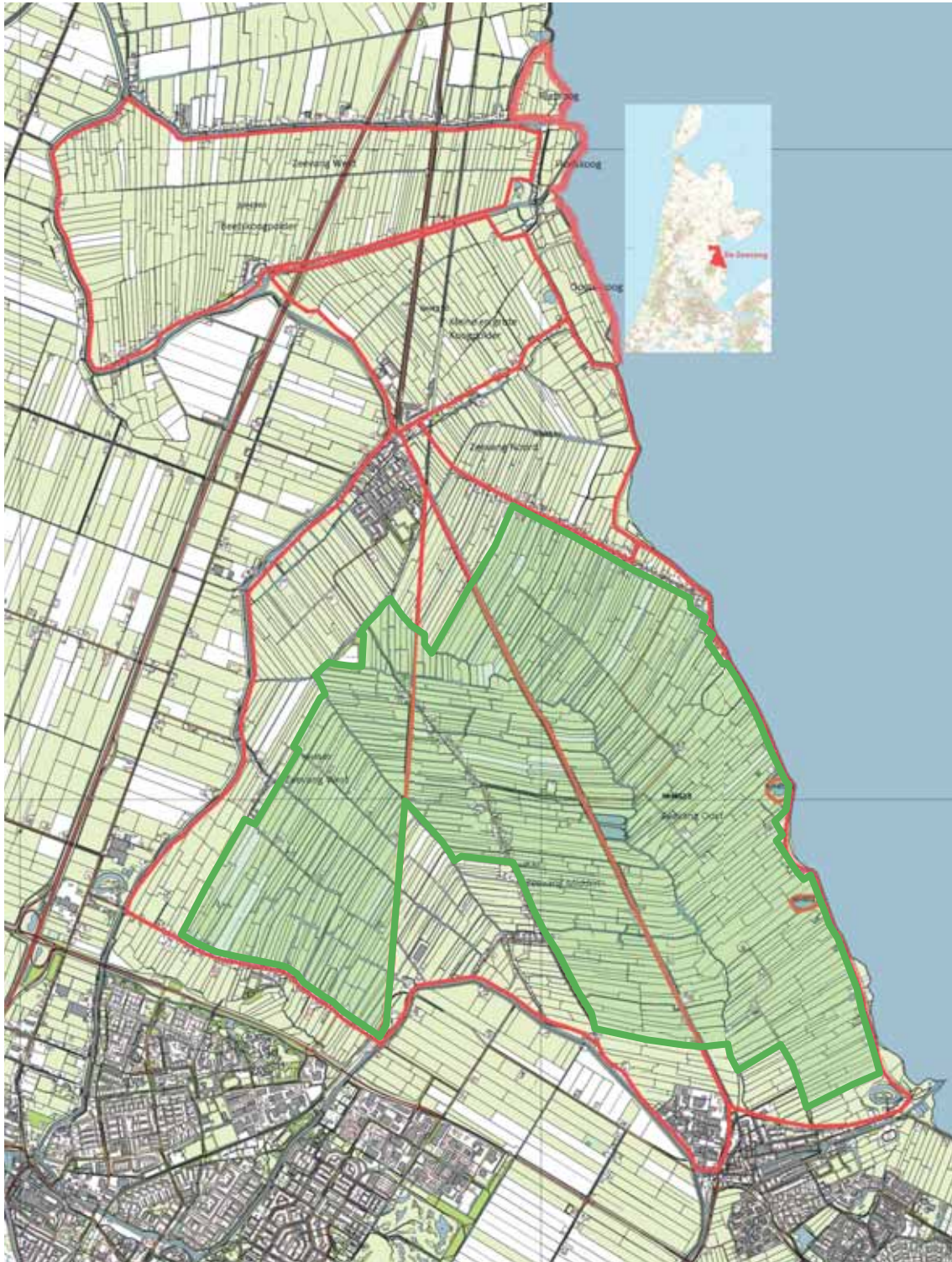
Als vogelwerkgroep hebben wij op die wijze ons doel bereikt.

Vervolg

Door het positieve resultaat van de afgelopen periode is er doorgegaan met het inventariseren van het gebied. Een lange reeks van tellingen geeft namelijk een goed beeld van de ontwikkelingen.

Het tellen van de aantallen vogels is na 2005 op dezelfde manier voortgezet tot maart 2020. Daarmee werd het twintigste telseizoen afgerond. De telgegevens zijn ook gebruikt bij het opstellen van het natura 2000 beheerplan Zeevang 2013-2019. In 2019 is besloten om het beheersplan met 2 jaar te verlengen.

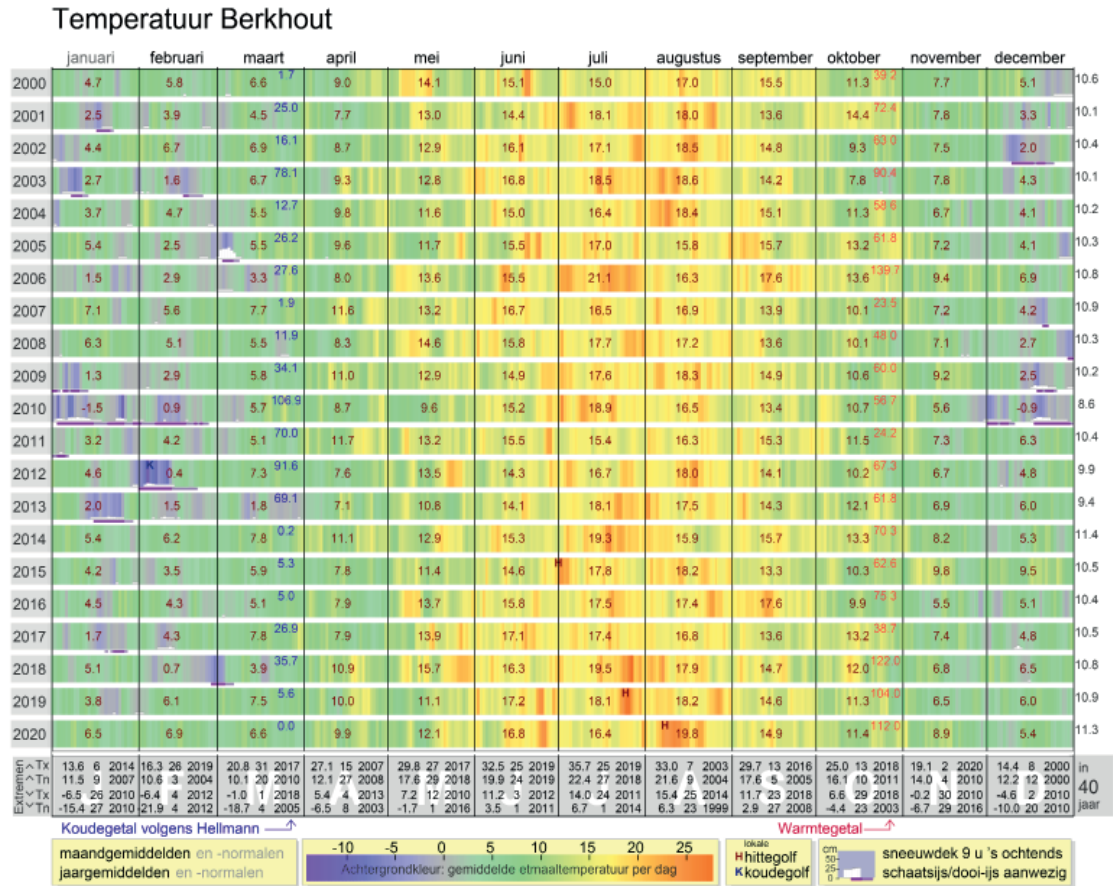
De deelnemers hebben er voor gezorgd dat er nu een goed beeld is van de vogelbevolking in de Zeevang in het winterhalfjaar in de jaren 2000-2020.

Kaart nr. 2: De met groene lijn aangegeven begrenzing van het Natura 2000-gebied Zeevang

5 *Het weer in de periode 2000-2020*

In tabel nr. 1 staat het temperatuur verloop van de twintig jaar weergegevens. In de tabel wordt de gemiddelde etmaaltemperatuur weergegeven in kleurvarianten.

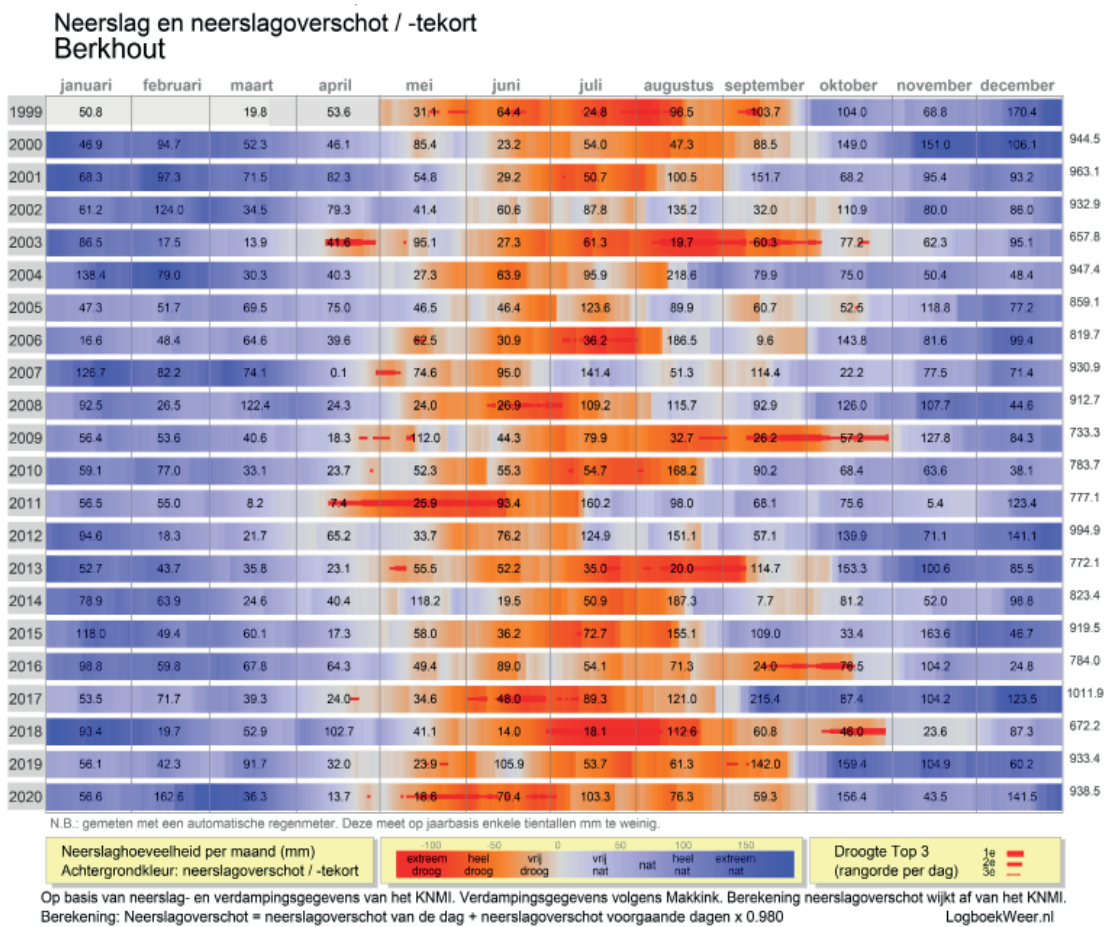

Tabel nr. 1: Temperatuur 2000 t/m 2020

Rietkoog 2003, bevroren en onder water, 2000-2020 geen strenge winters, foto: Ben Pronk

In tabel nr.2 is de in de twintig jaar gevallen hoeveelheid neerslag per maand weergegeven.

Tabel nr. 2: Neerslag 2000 t/m 2020

Deze gegevens zijn overgenomen uit logboekweer.nl. Het zijn de weergegevens van het KNMI station Berkhout. Dit is het dichtstbij gelegen weerstation ten opzichte van de Zeevang.

In de periode dat de tellingen hebben plaatsgevonden zijn er geen strenge winters geweest in Nederland. Er zijn wel een paar zogenaamde ijsdagen geweest in de telperiode. In tabel 1 is dit aangegeven met een paarse streep (o.a. in 2002 en 2010).

Op die momenten waren de sloten in de Zeevang dichtgevroren. Soms waren er nog wel wakken aanwezig waar veel vogels verbleven. De sloten in de Zeevang hebben een geringe diepgang. Met lichte vorst en weinig wind vriezen zij snel dicht.

6 De resultaten

De tellingen vonden voor 98% plaats buiten de bebouwde kom in de Zeevang. Tijdens de Zeevangtelling zijn er 142 vogelsoorten waargenomen. Er werden totaal 7.133.255 vogels aangetroffen. Per telling (maand) zijn er gemiddeld ca. 59.450 gezien.

soort	aantal	soort	aantal	soort	aantal
Smient	3.623.735	Tafeleend	936	Kleine strandloper	14
Kolgans	623.621	Grote zaagbek	919	Waterral	13
Kievit	611.741	Ringmus	853	Zomertaling	12
Brandgans	485.595	Rietgans	787	Staartmees	12
Grauwe gans	393.944	Putter	639	Boomkruiper	11
Spreeuw	302.098	Grote mantelmeeuw	616	Witgat	10
Goudplevier	242.961	Fazant	576	Waterpieper	9
Kokmeeuw	205.893	Fuut	546	Grote lijster	6
Wilde eend	108.355	Witte kwikstaart	529	Casarca	5
Stormmeeuw	96.562	Kleine rietgans	409	Groenpootruiter	5
Meerkoet	75.294	Bonte strandloper	335	Tjiftjaf	5
Canadese gans	58.383	IJslandse grutto	326	Middelste zaagbek	4
Wulp	43.040	Nonnetje	319	Stadsduif	4
Knobbelzwaan	27.096	Slechtvalk	265	Paapje	4
Kauw	19.319	Koolmees	260	Zwaangans	3
Soepgans	19.094	Pimpelmees	256	Roodhalsgans	3
Kramsvogel	16.405	Roodborst	202	Ruigpootbuizerd	3
Zwarte kraai	13.966	Kleine mantelmeeuw	191	Kleine plevier	3
Grutto	12.393	Lepelaar	184	Zilverplevier	3
Bergeend	11.964	Sperwer	156	Houtsnip	3
Soepeend	11.268	Winterkoning	154	Grote gele kwikstaart	3
Scholekster	10.446	Keep	151	Rouwkwikstaart	3
Nijlgans	10.279	Brilduiker	150	Roek	3
Wintertaling	10.060	Pijlstaart	138	Sijs	3
Krakeend	9.523	Indische gans	88	Sneeuwgors	3
Kuifeend	8.461	Gaai	80	Kleine zilverreiger	2
Blauwe reiger	7.616	Groenling	74	Sneeuwgans	2
Houtduif	7.307	Havik	62	Oeverzwaluw	2
Aalscholver	6.453	Heggenmus	60	Oeverpieper	2
Ekster	5.235	Boerenzwaluw	48	Gele kwikstaart	2
Waterhoen	5.052	Rietgors	46	Vuurgoudhaan	2
Koperwiek	3.936	Zanglijster	45	Roodhalsfuut	1
Kleine zwaan	3.842	Zwarte ruiter	42	Dikbekfuut	1
Zilvermeeuw	3.732	Kluut	40	Roerdomp	1
Huismus	3.572	Zwartkopmeeuw	39	Koereiger	1
Slobeend	3.146	Grote bonte specht	34	Purperreiger	1
Buizerd	2.926	Zwarte zwaan	32	Zwarte ibis	1
Holenduif	2.790	Tapuit	31	Rossgans	1
Watersnip	2.029	Smeleken	30	Rode wouw	1
Graspieper	1.875	Bontbekplevier	25	Bokje	1
Vink	1.801	Blauwe kiekendief	21	Oeverloper	1
Turkse tortel	1.776	Dodaars	18	Geelpootmeeuw	1
Merel	1.740	Wilde zwaan	17	Zwarte roodstaart	1
Grote zilverreiger	1.249	Rotgans	17	Roodborsttapuit	1
Veldleeuwerik	1.249	Halsbandparkiet	17	Goudhaan	1
Torenavalk	1.186	Baardman	16	Sneeuwuil	1
Kemphaan	1.137	IJsvogel	15	aantal soorten	142
Tureluur	1.128	Bruine kiekendief	14	aantal vogels	7.133.255

Tabel nr. 3: De waargenomen vogelsoorten en vogelaantallen van de afgelopen 20 jaar

In de bijlagen (pagina 56 t/m 61) is een totaal overzicht per jaar weergegeven.

7 De vogelsoorten nader besproken!

Op een aantal van de in de afgelopen 20 jaar waargenomen vogels wordt hieronder nader ingegaan. Er zijn toe- of afnames van de aantallen vogels aangegeven. Van een groot deel van de aangetroffen vogels worden aantallen gepresenteerd.

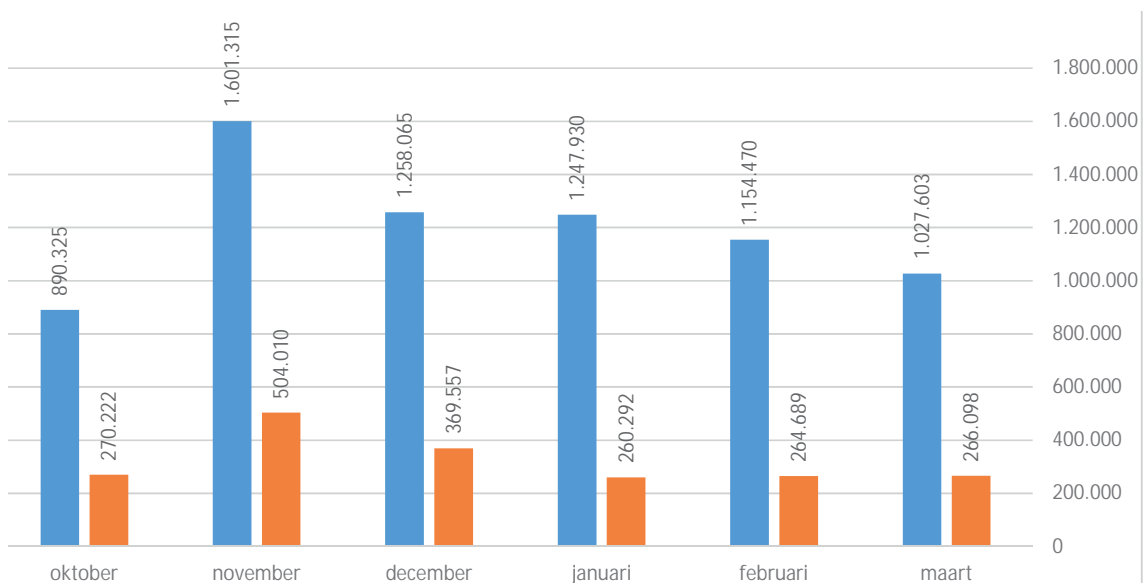
Er wordt begonnen met de presentatie van de aantallen en de top tien. In de daaropvolgende paragrafen zullen de eenden, ganzen, **GOUDPLEVIEREN**, zwanen, **BLAUWE REIGERS**, **GROTE ZILVERREIGERS**, enkele roofvogels, niet tot het landschap behorende soorten en een bijzondere waarneming worden besproken.

Aantallen

Door de ligging van de Zeevang langs het Markermeer heeft dit grote aantrekkingskracht op pleisterende vogels. Tabel nr. 3 maakt duidelijk dat het vooral gaat om een klein aantal soorten die in grote aantallen aanwezig zijn. Het zijn de **SMIENTEN** en 3 ganzensoorten die tijdens de telrondes gezien zijn.

Daar waar nog grote oppervlakten weiland omgeven zijn door oppervlaktewater met een hoog waterpeil zijn natte weilanden aanwezig. Tijdens de tellingen werden daar grote concentraties vogels gezien. In de Zeevang waren hierdoor tijdens de telmomenten altijd grote groepen **KIEVIT** en **GOUDPLEVIER** aanwezig.

November was de maand waarin de meeste vogels konden worden genoteerd. Grafiek nr. 1 en tabel nr. 4 geven dat weer.

Grafiek nr. 1: Totaal aantal vogels van alle telseizoenen per maand weergegeven

Blauw is totaal aantal alle vogels

Oranje is totaal aantal zonder ganzen en **SMIENTEN**

In november werden in 4 van de 20 novembermaanden meer dan honderdduizend vogels in de Zeevang aangetroffen. Groen in tabel nr. 4.

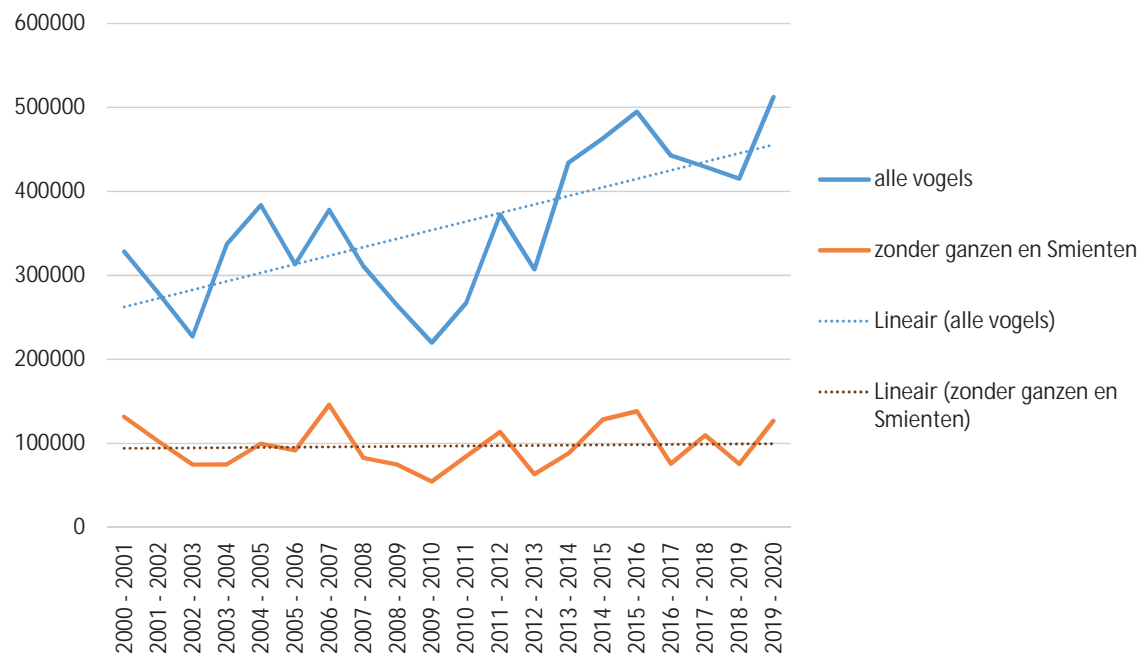
KNNV afdeling Hoorn/West-Friesland

maand / jaar	2000 - 2001	2001 - 2002	2002 - 2003	2003 - 2004	2004 - 2005	2005 - 2006	2006 - 2007	2007 - 2008	2008 - 2009	2009 - 2010
oktober	46.454	46.454	35.336	32.833	46.225	32.581	45.987	44.757	29.260	35.518
november	54.836	74.872	72.455	85.795	76.991	66.508	81.943	66.374	52.571	64.153
december	60.335	46.133	6.739	47.495	56.378	64.290	84.443	58.742	50.861	66.312
januari	50.142	11.088	44.618	53.282	63.218	42.502	68.724	45.108	45.127	7.639
februari	65.079	60.395	26.664	59.175	80.906	56.468	64.913	54.648	42.249	10.751
maart	51.480	40.299	41.526	58.725	59.867	50.863	32.071	41.242	43.969	35.551

maand / jaar	2010 - 2011	2011 - 2012	2012 - 2013	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017	2017 - 2018	2018 - 2019	2019 - 2020
oktober	39.571	61.736	44.859	32.932	48.698	56.581	63.122	51.797	46.744	48.880
november	67.832	79.013	68.812	87.218	106.598	101.350	84.384	108.688	95.632	105.290
december	4.903	66.258	47.830	99.056	96.575	101.095	91.390	87.541	32.206	89.483
januari	48.655	75.157	52.586	87.213	92.322	104.411	69.993	95.519	81.988	108.638
februari	62.445	38.638	43.387	72.620	69.763	55.897	79.595	39.412	84.931	86.534
maart	43.611	51.658	49.701	54.994	48.918	75.468	54.279	46.308	73.552	73.521

Tabel nr. 4: Totaal aantal vogels per jaar en maand

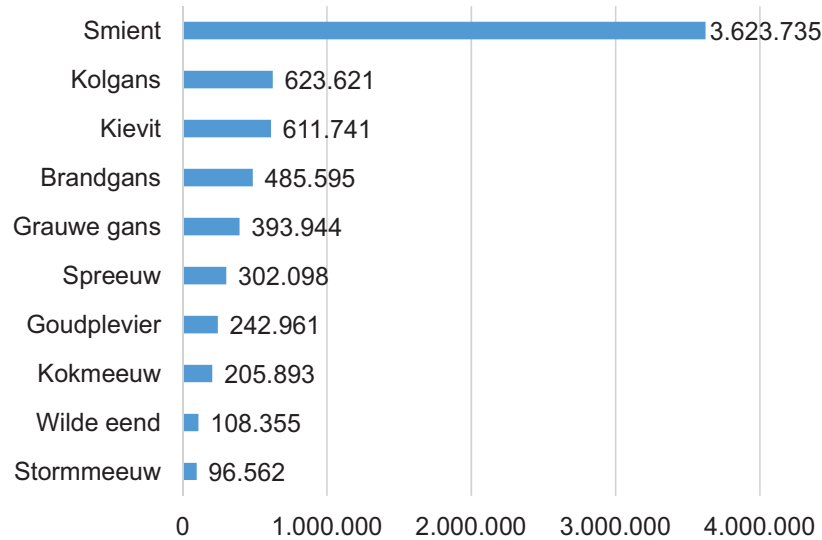
In grafiek nr. 2 zijn de aantallen vogels inclusief en exclusief ganzen en **SMIENTEN** weergegeven. Het totaal aantal vogels is door de jaren heen toegenomen. Dit is echter niet het geval als de ganzen en **SMIENTEN** niet meegeteld worden.

Grafiek nr. 2: Aantal vogels per telseizoen met en zonder ganzen en **SMIENTEN**

7.1 Top tien

In onderstaande grafiek nr. 3 is de top tien over de gehele telperiode (zijnde 120 telmomenten) in 20 jaar Zeevangtelling.

Grafiek nr. 3: Top 10

Kieft op een mooie derde plaats, foto: Ben Pronk

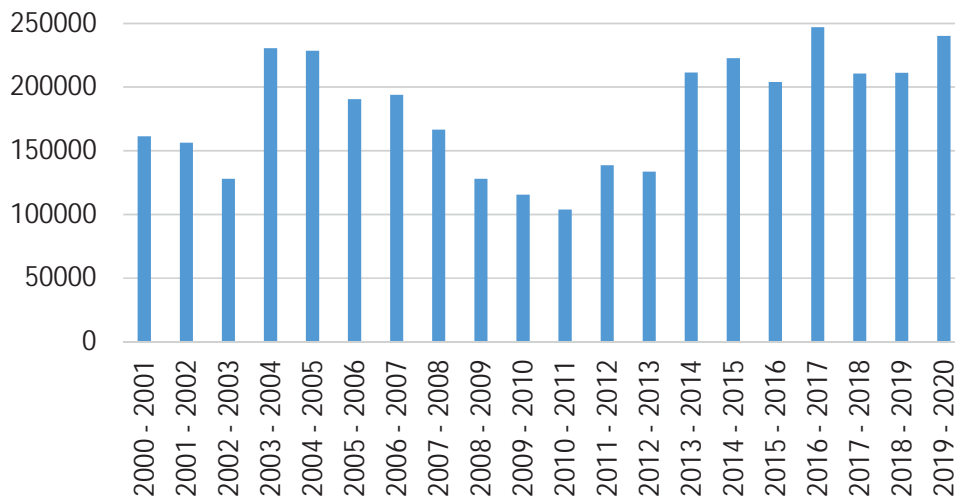
7.2 Eenden

SMIENTEN

Het landschap van de Zeevang is ideaal voor **SMIENTEN** omdat zij graag in open landschap verblijven. Dit is in de Zeevang over grote oppervlakten aanwezig. Het zijn de vele sloten in de polder die het nog aantrekkelijker maken voor **SMIENTEN**.

De sloten dienen bij gevaar als vluchtweg. Bij onraad vluchten de **SMIENTEN** naar de dichtstbijzijnde sloot. Door deze korte vluchtweg verblijven de **SMIENTEN** ook overdag in het gebied.

Van de aantallen vogels die werden aangetroffen tijdens de Zeevangtellingen maakten de **SMIENTEN** dikwijls bijna 50 procent uit van het totale aantal.

Grafiek nr. 4: Aantallen **SMIENTEN** per telseizoen 2000 t/m 2020

SMIENTEN, foto: Ben Pronk

Kaart nr. 3: **SMIENTEN** in de Zeevang, november 2003

Kaart nr.3 geeft de **SMIENTEN** aan die in november 2003 werden aangetroffen, in de Zeevang.

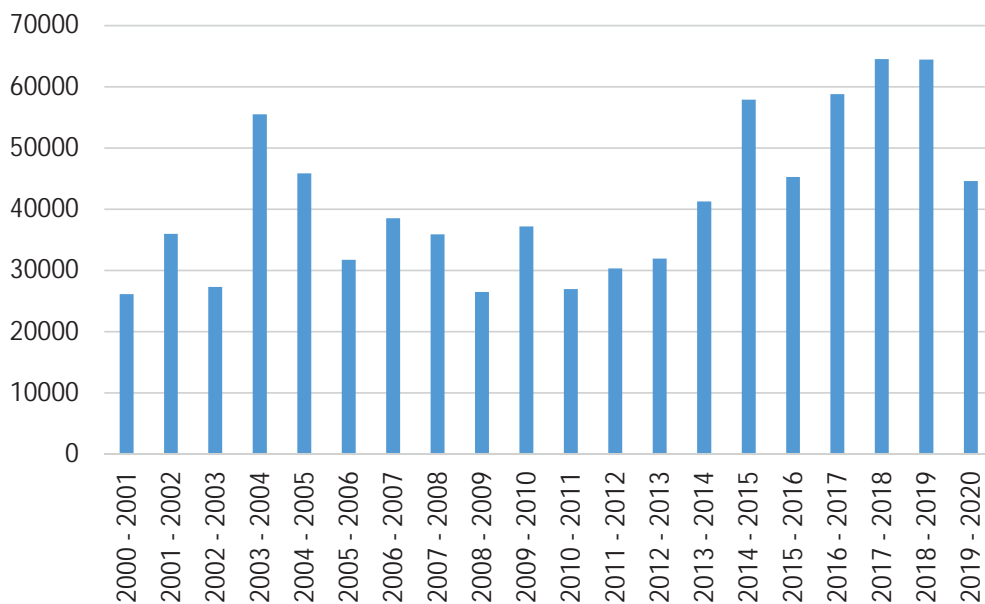
SMIENTEN in de Zeevang blijken een sterke voorkeur te hebben voor delen van het gebied met grote oppervlakten.

Het weidevogelreservaat van Staatsbosbeheer tussen Warder en de Zesstedenweg is favoriet.

In Oosterweeren bij Edam daarentegen zijn tijdens de tellingen nooit grote concentraties **SMIENTEN** waargenomen. Hier beslaat het slotenpatroon een veel kleinere oppervlakte.

Het westelijk van de spoorlijn gelegen gebiedsdeel is wel weer aantrekkelijk. Naast de vele brede en smallere sloten daar, is er een heerlijke rust voor vogels, onder meer door het ontbreken van drukke doorgaande wegen.

In grafiek nr. 5 is het aantal **SMIENTEN** die gedurende de afgelopen 20 jaar in de maand november zijn genoteerd aangegeven. Deze laat een afwisselend voorkomen van de **SMIENTEN** in het gebied zien.

Grafiek nr. 5: Aantal **SMIENTEN** in november

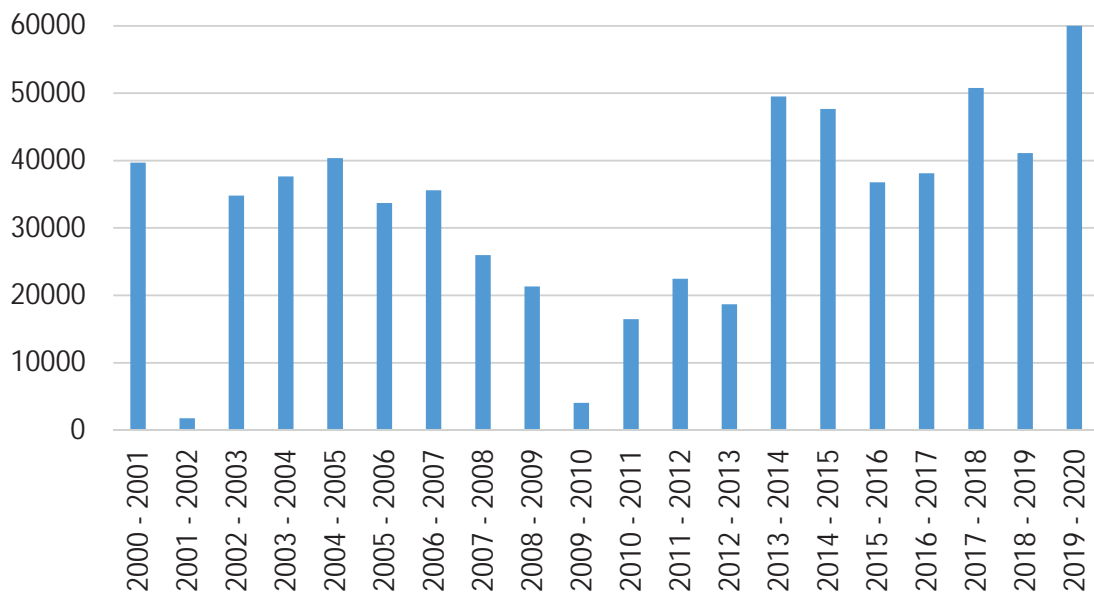
Reactie van de Smient op de temperatuur

In de telperiode zijn er in Nederland geen strenge winters geweest. Er zijn wel een paar zogenaamde ijsdagen geweest. In tabel nr. 1 is dit aangegeven met een paarse streep. In 2010 is in januari / februari een langere aaneengesloten vorst periode geweest. Tijdens de ijsdagen in die periode waren de sloten in de Zeevang dichtgevroren. Dit omdat de sloten in de Zeevang een geringe diepgang hebben die met lichte vorst en weinig wind snel dichtvriezen. Soms waren er nog wel wakken aanwezig waar veel vogels dan verbleven. Het telseizoen 2009-2010 was het seizoen met de laagste temperatuur. Januari 2010 was een echte wintermaand. Er kon worden geschaatst en er lag sneeuw.

De vogelaantallen in dat seizoen zijn sterk beïnvloed door de weersomstandigheden. Sneeuw van betekenis is in tabel nr. 1 aangegeven met een dikke witte streep. Sneeuwval maakt dat de vogels al snel het gebied verlaten. De vogels verplaatsen zich in die periode veelal naar de tochtsloten in de Beemster en naar het open water van het Markermeer.

Aan de temperatuur die tijdens de Zeevangtellingen in het gebied werd gemeten is te zien dat de **SMIENT** daar in januari 2002 en 2010 op heeft gereageerd. In 2000 is er in januari niet geteld.

De aantallen **SMIENTEN** die tijdens de januari-telling in het gebied werden aangetroffen waren in 2001-2002 (1.760) en 2009-2010 (4.050) bijzonder laag. In grafiek nr. 6 is dit weergegeven. Doordat in januari de sloten in de Zeevang waren dichtgevroren was het geen gunstige plek voor **SMIENTEN**.

Grafiek nr. 6: Aantal **SMIENTEN** in januari 2000 t/m 2020, in de Zeevang

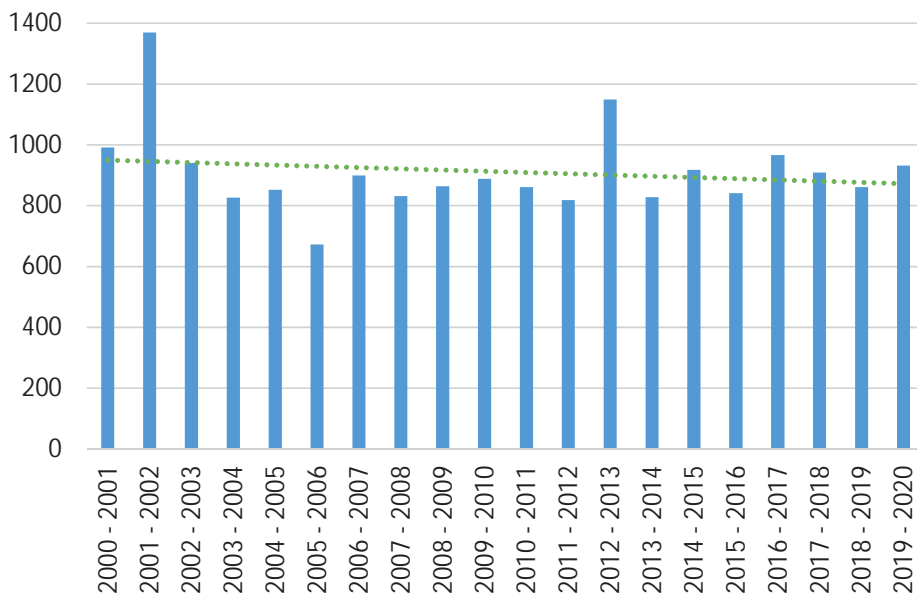
Wel of geen ijs in de sloten van de Zeevang is voor de **SMIENTEN** iets om rekening mee te houden. Als **SMIENTEN** niet kunnen vluchten in sloten zonder ijsgang, verkiezen zij een ander gebied om te overwinteren. De brede sloten met hoog waterpeil zijn dus van groot belang voor **SMIENTEN** in de Zeevang.

SMIENTEN, foto: Ben Pronk

WILDE EEND

De **WILDE EEND** staat op de negende plaats van meest aangetroffen vogels tijdens de Zeevangtelling. In grafiek nr. 7 staan de gemiddelde aantallen **WILDE EENDEN** die per maand in een teljaar zijn vastgesteld. Voor 2001-2002 zijn dat er 1.370. In dat telseizoen zijn dus 6 keer 1.370 **WILDE EENDEN** vastgesteld. Dit is in totaal 8.220. Het gemiddelde over 120 maanden komt uit op 902 **WILDE EENDEN**. Ter vergelijking: de **SMIENT** werd gemiddeld over 120 telmaanden 30.198 per telmaand geteld. De **WILDE EEND** laat in de grafiek een stabiel voorkomen zien in de jaren van de Zeevangtelling.

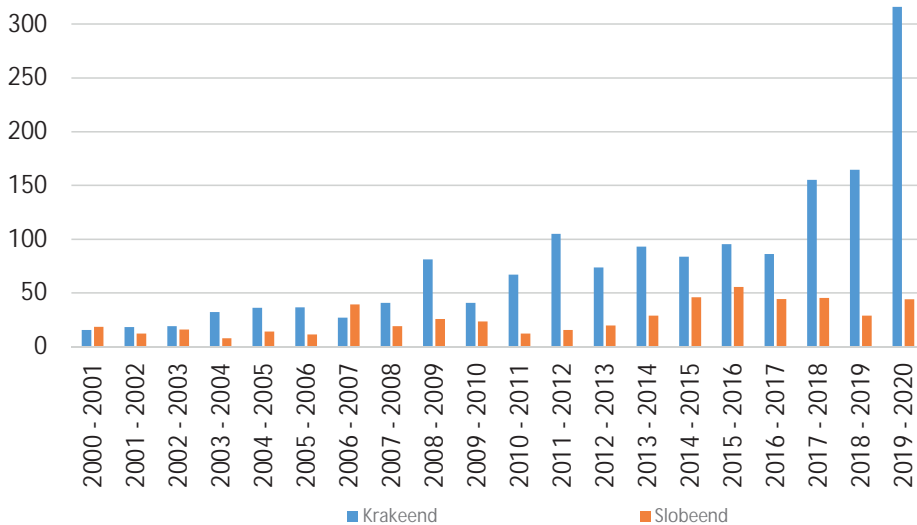

Grafiek nr. 7: Gemiddeld aantal **WILDE EENDEN** per telseizoen

Krakeend & Slobeend

In grafiek nr. 8 staan de aantallen **KRAKEENDEN** en **SLOBEENDEN** weergegeven. In Nederland neemt de **KRAKEEND** sterk in aantallen toe. Ook de Zeevangtelling geeft dit keurig aan. Aan het begin van de Zeevangtelling in het seizoen 2000-2001 was het aantal **KRAKEENDEN** gemiddeld 16 per jaar. In 2019-2020 waren dat er inmiddels 316 geworden.

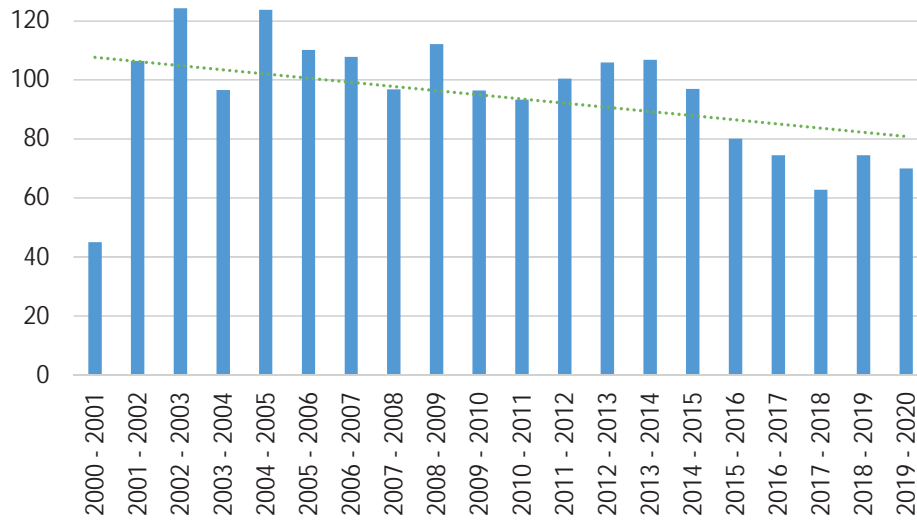
De Slobeend is langzaam in de wintermaanden iets aan het toenemen.

Grafiek nr. 8: Gemiddeld aantal **KRAKEENDEN** en **SLOBEENDEN** per telseizoen

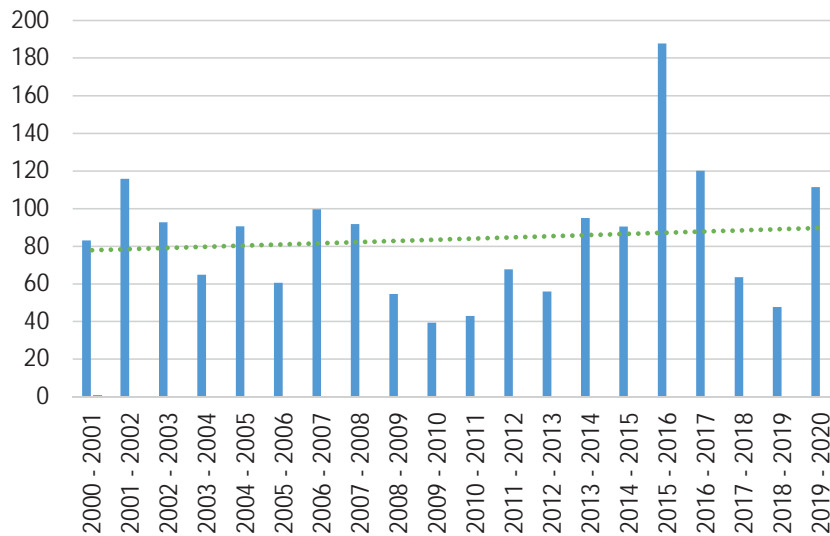
SOEPEEND & WINTERTALING

De **SOEPEEND** is een kruising van verschillende eenden soorten. Deze is niet toegenomen in het gebied. De groene trendlijn in grafiek nr. 9 laat zelfs een lichte daling zien.

Grafiek nr. 9: Gemiddeld aantal **SOEPEENDEN** per telseizoen

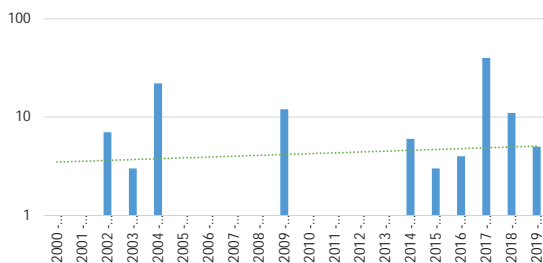
Uit grafiek nr. 10 valt op te maken dat het aantal **WINTERTALINGEN** een lichte stijging vertoont. Er werden over de afgelopen 20 jaar gemiddeld 84 **WINTERTALINGEN** per telmaand gezien.

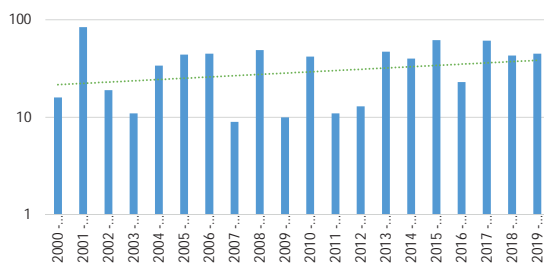
Grafiek nr. 10: Gemiddeld aantal **WINTERTALINGEN** per telseizoen

BERGEEND

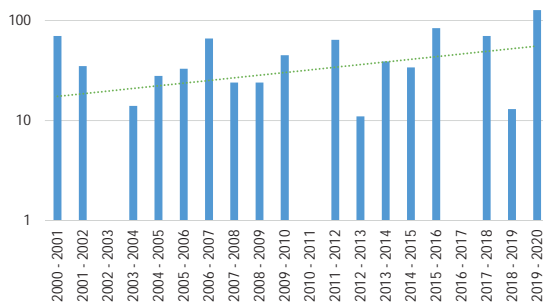
De **BERGEEND** is een eenden soort die het hele jaar aanwezig is. In oktober, november en december lopen de aantallen op tot maximaal 130 stuks. Grafiek nr. 11 laat zien dat de **BERGEEND** vanaf januari gedurende de telperiode 2000-2020 in steeds grotere aantallen in het Zeevanggebied gezien wordt.

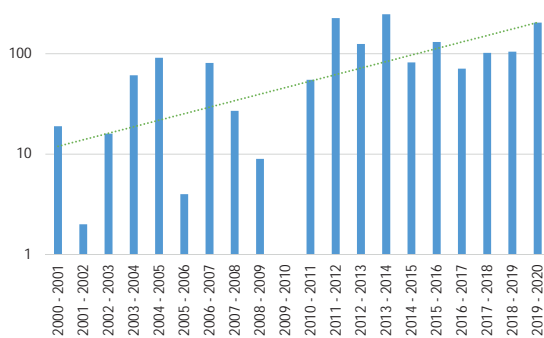
Aantal **BERGEENDEN** in oktober

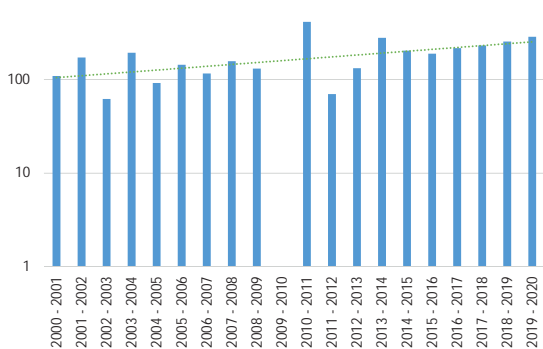
Aantal **BERGEENDEN** in november

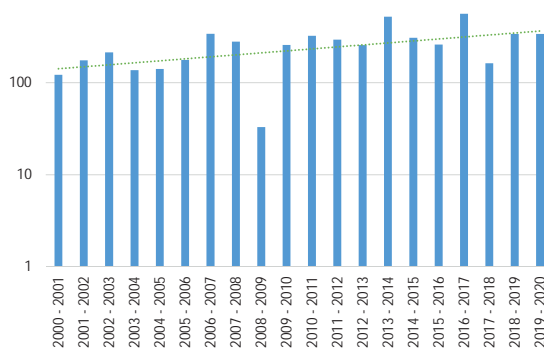
Aantal **BERGEENDEN** in december

Aantal **BERGEENDEN** in januari

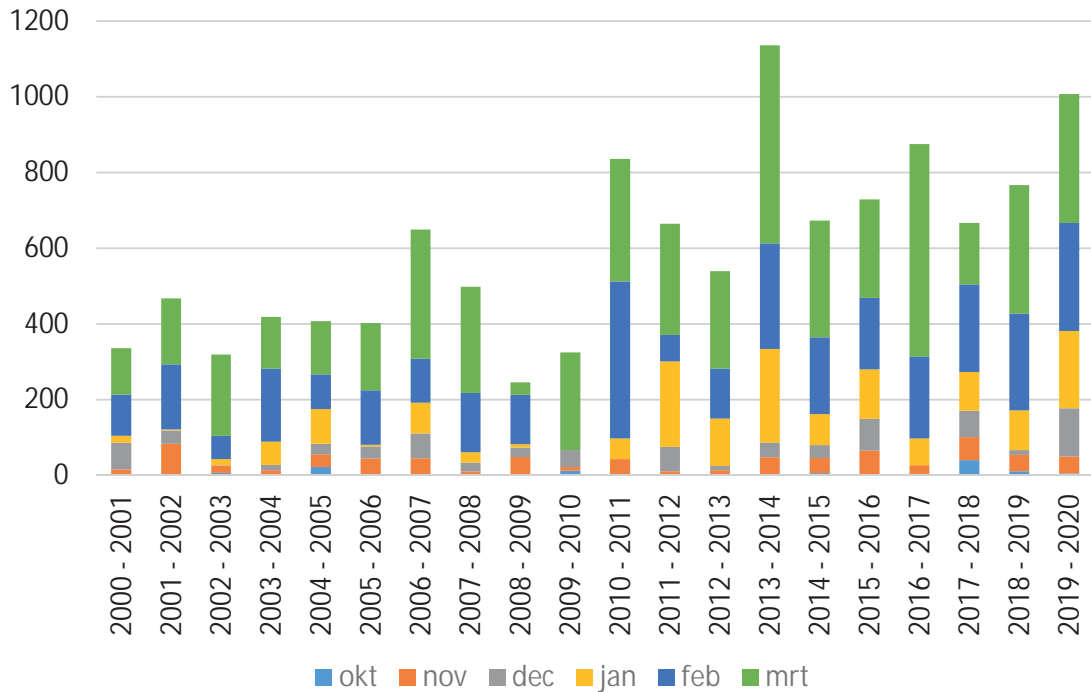

Aantal **BERGEENDEN** in februari

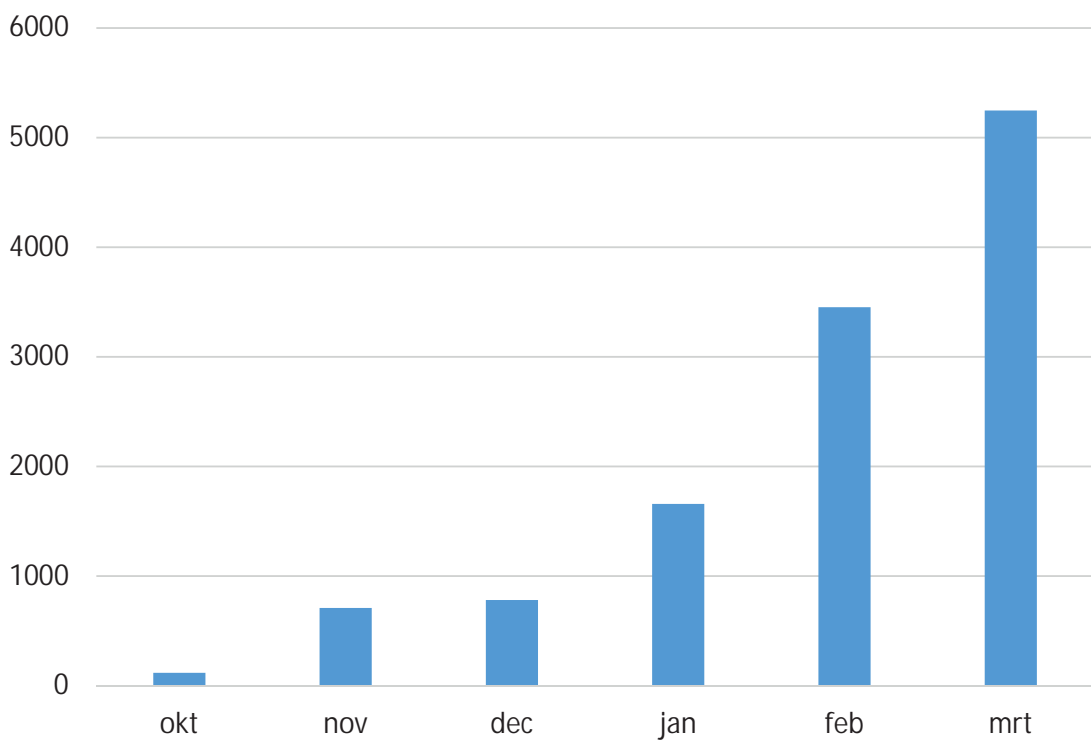

Aantal **BERGEENDEN** in maart

Grafiek nr. 11: De aantallen **BERGEENDEN** per telperiode en maand weergegeven

Grafiek nr. 12: De aantallen **BERGEENDEN** per telperiode en per maand gestapeld

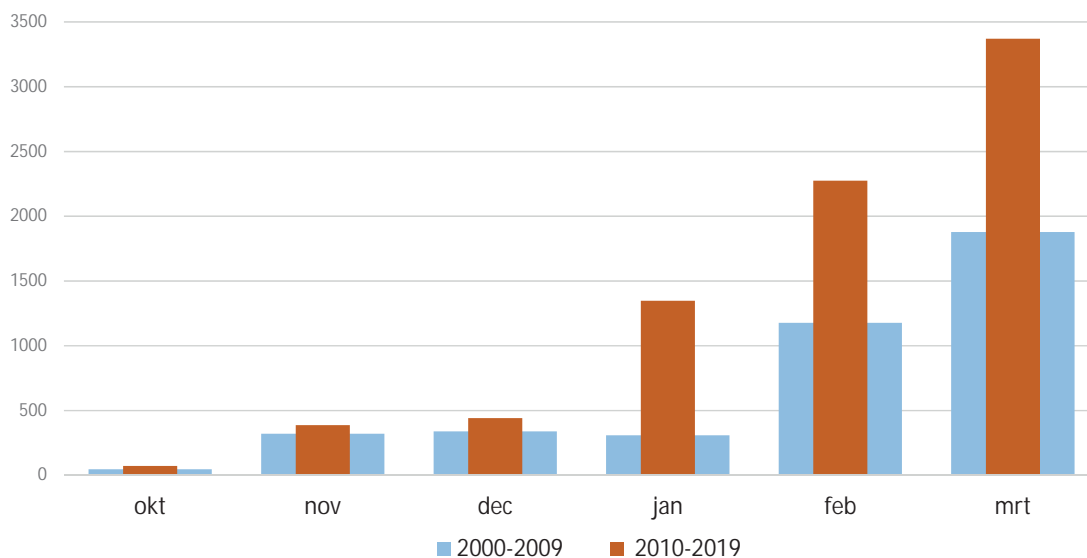
Grafiek nr. 13: De aantallen **BERGEENDEN** per maand weergegeven

In grafiek nr. 13 zien we de **BERGEEND** vooral in de maanden januari, februari en maart in het gebied. In de andere telmaanden vertoeven de **BERGEENDEN** voornamelijk nog in hun ruigebieden op de Waddenzee.

Om onze veronderstelling kracht bij te zetten: dat de **BERGEENDEN** in het Zeevanggebied opvallend toenemen in januari, hebben wij SOVON vogelonderzoek Nederland gevraagd de telgegevens te interpreteren.

SOVON stuurde ons als antwoord de onderstaande grafiek. Hun grafiek gaat uit van vergelijking van 2 keer 10 jaar telgegevens te overzien en te plaatsen in een grafiek.

Uit grafiek nr. 14 is op te maken dat in januari de aantallen extra toenemen in de jaren 2010-2019. Er is ten opzichte van het eerste tijdvak 2000-2009 een flinke toename van de aantallen in het tweede tijdvak 2010-2019 te zien. Vooral in januari (oranje balk).

Grafiek nr. 14: De aantallen **BERGEENDEN** in de periode van 2000-2009 en van 2010-2019

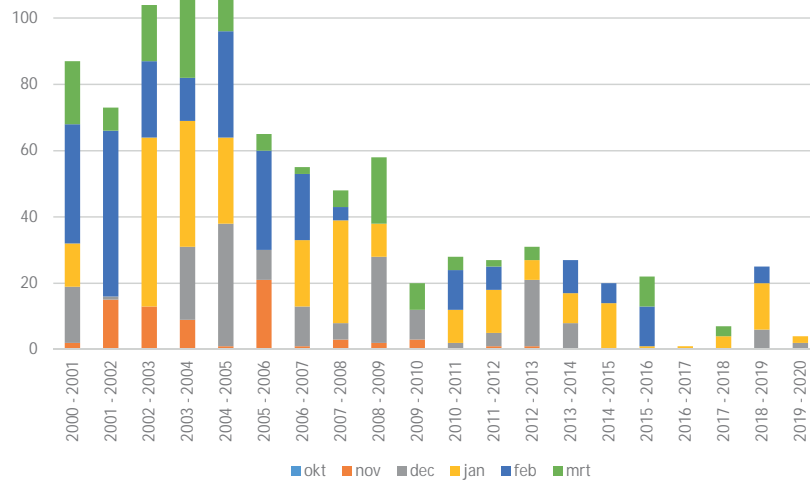
De **BERGEEND** is een vogelsoort die in januari het Zeevanggebied binnen stroomt om daar te gaan broeden. De reden waarom hij steeds eerder in het broedgebied binnen komt, zou een aanwijzing kunnen zijn voor de klimaatsverandering.

BERGEENDEN

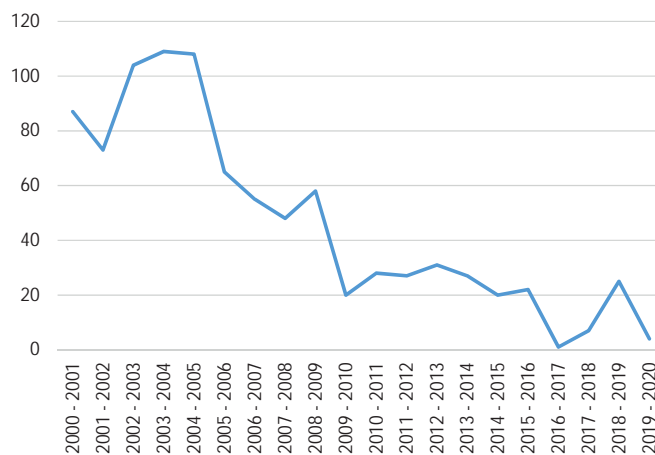
GROTE ZAAGBEK

De **GROTE ZAAGBEK** is een vertegenwoordiger van een eenden soort die veel op het Markermeer en het IJsselmeer voorkomt. Hij ligt vrij diep in het water en is een uitstekend jager op vis. In het gebied van de Zeevang is het altijd een mooie waarneming. De aantal keren dat hij wordt vastgesteld is in de grafieken nr. 15 en nr. 16 weergegeven.

Grafiek nr. 15: Aantal **GROTE ZAAGBEKKEN** per telseizoen en per maand gestapeld

Telkens zijn er minder **GROTE ZAAGBEKKEN** in het gebied. Dit is een tendens die ook in het Marker- en IJsselmeer plaatsvindt. De klimaatverandering maakt onder andere dat de **GROTE ZAAGBEK** meer noordelijk overwintert. Maar ook de voedselsituatie in het Markermeer speelt hierin een rol.

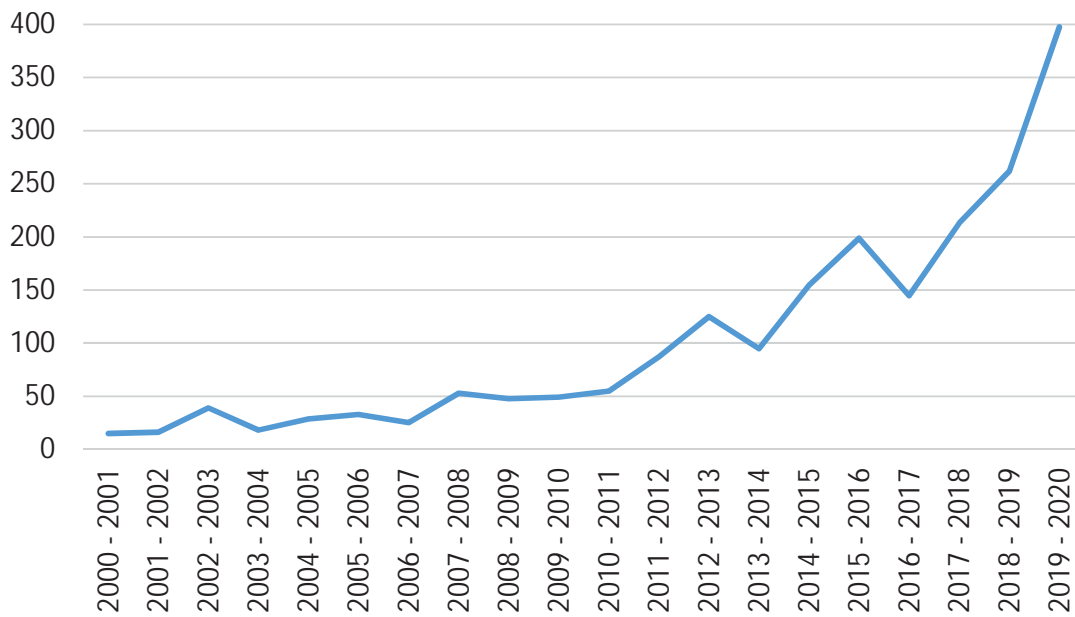
Grafiek nr. 16: Aantal **GROTE ZAAGBEKKEN** per telseizoen

GROTE ZAAGBEK

Nijlgans

De **NIJLGANZEN** komt hoe langer hoe meer voor tijdens de Zeevangtellingen. Van gemiddeld 15 **NIJLGANZEN** per maand in 2000-2001 tot bijna 400 exemplaren in 2019-2020.

Grafiek nr. 17: Aantal **NIJLGANZEN** per telseizoen

NIJLGANZEN, foto: Marjan van den Braak

7.3 Ganzen

KOLGANS, BRANDGANS EN GRAUWE GANS

In de top 10 van grootste aantal waargenomen vogels per soort komen drie ganzensoorten voor. Dit zegt iets over het landschap van de Zeevang. Ganzen houden van open polderlandschap met een goede graskwaliteit. In de Zeevang wordt over grote oppervlakten intensieve veehouderij uitgeoefend.

In tabel nr. 5 staan de aantallen van de eerdergenoemde ganzen weergegeven.

Oktober Jaar	2000 - 2001	2001 - 2002	2002 - 2003	2003 - 2004	2004 - 2005	2005 - 2006	2006 - 2007	2007 - 2008	2008 - 2009	2009 - 2010	2010 - 2011	2011 - 2012	2012 - 2013	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017	2017 - 2018	2018 - 2019	2019 - 2020
Kolgans		18	253	630	1.317	459	366	131	23	2.565	3.317	7.653	2.529	7.603	8.428	12.857	12.526	596	773	2.910
Grauwe gans		734	1.392	884	789	2.002	3.058	4.914	1.752	5.174	6.661	4.910	3.439	2.495	6.167	6.622	5.431	7.700	13.586	7.563
Brandgans							10	52		1.344	428	3.166	44	170	1.042	761	2.667	987	358	706
November Jaar	2000 - 2001	2001 - 2002	2002 - 2003	2003 - 2004	2004 - 2005	2005 - 2006	2006 - 2007	2007 - 2008	2008 - 2009	2009 - 2010	2010 - 2011	2011 - 2012	2012 - 2013	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017	2017 - 2018	2018 - 2019	2019 - 2020
Kolgans	280	564	1.629	3.714	7.139	7.459	5.424	3.427	785	6.261	11.155	11.403	11.339	9.056	10.086	12.128	6.925	9.306	4.950	13.105
Grauwe gans	1	1.180	208	956	1.266	1.592	1.597	2.507	2.619	1.633	2.459	6.186	3.999	7.984	3.882	4.657	3.593	7.451	7.691	11.577
Brandgans	386				74	45		18	429	815	305	4.578	4.266	3.708	1.852	1.115	2.654	3.836	6.465	8.485
December Jaar	2000 - 2001	2001 - 2002	2002 - 2003	2003 - 2004	2004 - 2005	2005 - 2006	2006 - 2007	2007 - 2008	2008 - 2009	2009 - 2010	2010 - 2011	2011 - 2012	2012 - 2013	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017	2017 - 2018	2018 - 2019	2019 - 2020
Kolgans	2.376	4.794	1.501	1.314	4.902	3.551	6.600	3.771	5.465	9.271	634	8.539	5.111	8.272	9.402	12.765	5.707	7.178	5.022	5.633
Grauwe gans	276	786	78	780	1.222	870	1.532	3.616	3.481	5.754	970	6.925	4.173	5.770	8.840	6.085	4.084	6.227	1.824	5.310
Brandgans	96	50	15	5	116	94	4	2.100	3.894	1.103	580	6.830	6.478	9.393	6.876	7.910	12.012	11.876	2.227	13.228
Januari Jaar	2000 - 2001	2001 - 2002	2002 - 2003	2003 - 2004	2004 - 2005	2005 - 2006	2006 - 2007	2007 - 2008	2008 - 2009	2009 - 2010	2010 - 2011	2011 - 2012	2012 - 2013	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017	2017 - 2018	2018 - 2019	2019 - 2020
Kolgans	556	530	4.074	7.153	12.244	757	6.074	5.033	7.052		12.341	7.626	7.076	6.552	5.584	15.396	2.876	6.540	3.076	8.523
Grauwe gans	514	566	754	1.351	2.051	1.622	3.448	2.907	2.917	33	6.298	5.712	8.691	6.627	3.347	7.588	5.275	3.134	3.104	11.727
Brandgans	165	21	256	97	1.225		1.523	3.017	7.866		3.761	14.167	8.365	13.131	8.006	13.314	11.149	8.413	13.809	13.094
Februari Jaar	2000 - 2001	2001 - 2002	2002 - 2003	2003 - 2004	2004 - 2005	2005 - 2006	2006 - 2007	2007 - 2008	2008 - 2009	2009 - 2010	2010 - 2011	2011 - 2012	2012 - 2013	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017	2017 - 2018	2018 - 2019	2019 - 2020
Kolgans	550	8.050	6.660	7.378	9.496	3.855	2.497	8.079	5.865	4.139	4.526	4.381	7.812	9.779	5.400	7.014	5.321	6.427	7.072	4.489
Grauwe gans	504	591	1.312	1.089	1.233	748	1.865	4.215	4.156	1.711	3.443	3.985	5.351	3.194	4.479	3.762	2.953	4.920	4.995	2.742
Brandgans	20	243	564	2.194	477	915	639	8.917	5.638	1.145	7.998	5.249	6.806	15.423	11.283	12.936	13.312	5.553	23.578	7.228
Maart Jaar	2000 - 2001	2001 - 2002	2002 - 2003	2003 - 2004	2004 - 2005	2005 - 2006	2006 - 2007	2007 - 2008	2008 - 2009	2009 - 2010	2010 - 2011	2011 - 2012	2012 - 2013	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017	2017 - 2018	2018 - 2019	2019 - 2020
Kolgans	1.023	1.500	4.606	789	6.502	2.019	40	2.845	2.315	1.562	5.263	6.714	5.155	5.923	2.957	6.712	3.870	2.029	6.869	6.869
Grauwe gans	210	278	328	232	530	483	697	878	1.959	1.060	1.397	1.799	2.268	2.704	2.190	2.753	2.891	2.907	3.276	3.276
Brandgans	15	15	110	727	3.081	112	358	1.016	1.600	2.529	3.518	4.440	5.284	9.662	4.491	15.632	12.187	7.518	13.074	13.074

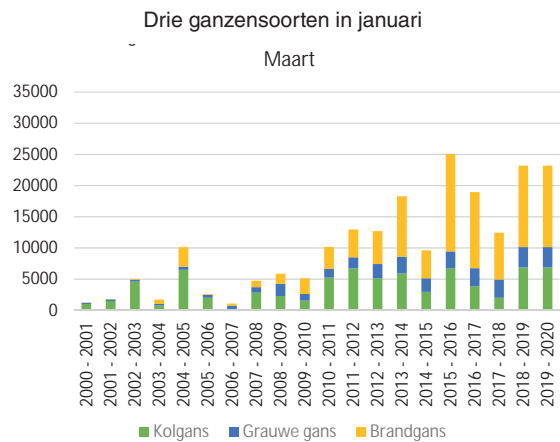
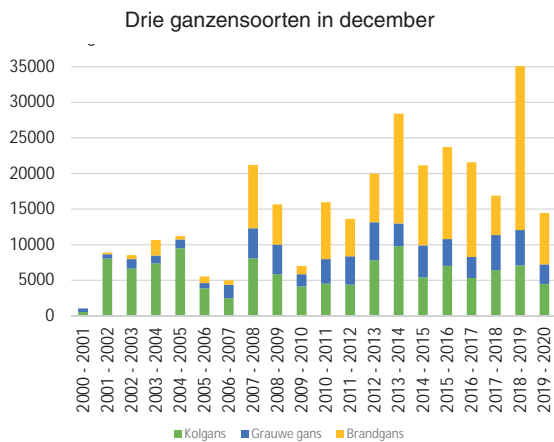
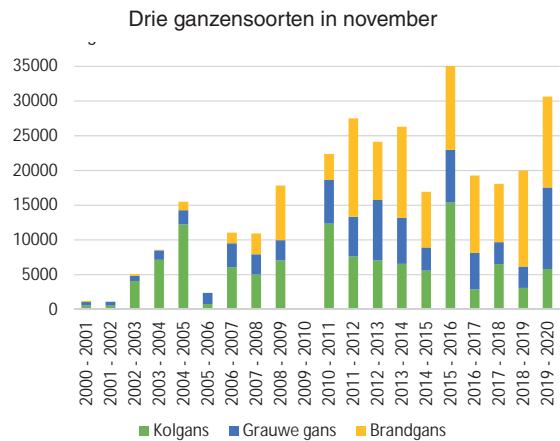
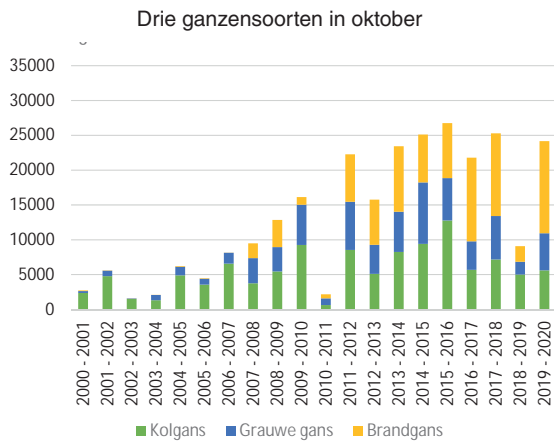
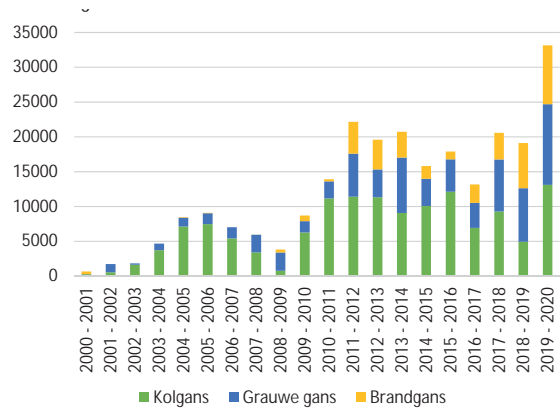
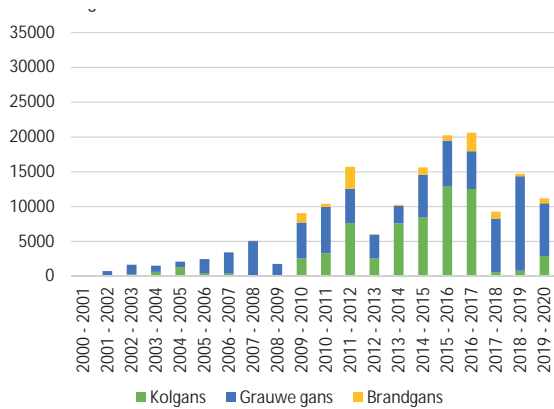
Tabel nr. 5: Aantal ganzen per maand en jaar

Uit tabel nr. 5 valt op te maken dat de **BRANDGANS** pas vanaf 2008 in alle telmaanden structureel met grote aantallen in het gebied aanwezig was. De **KOLGANS** was vanaf januari 2002 met meer dan 8.000 exemplaren aanwezig.

In januari 2015-2016 verbleven er 15.396 **KOLGANZEN** in de Zeevang. Hierna zijn de aantallen niet meer zo hoog geweest. In de Beemster worden er echter steeds meer waargenomen.

Uit grafiek nr. 18 is op te maken dat de **BRANDGANS** als laatste het gebied binnen is binnen komen vliegen. De **KOLGANS** is vanaf 2000 in de maanden januari en februari al in bescheiden aantallen aanwezig. In de recente jaren is de **KOLGANS** en **GRAUWE GANS** gemiddeld genomen stabiel gebleven in aantal. De **BRANDGANS** is vanaf 2011 ten opzichte van de **GRAUWE GANS** en de **KOLGANS** in de maanden december t/m maart nog met grote aantallen aanwezig.

KNNV afdeling Hoorn/West-Friesland

Grafiek nr. 18: De aantallen ganzen per telperiode, maand en soort weergegeven

7.4 *Goudplevier*

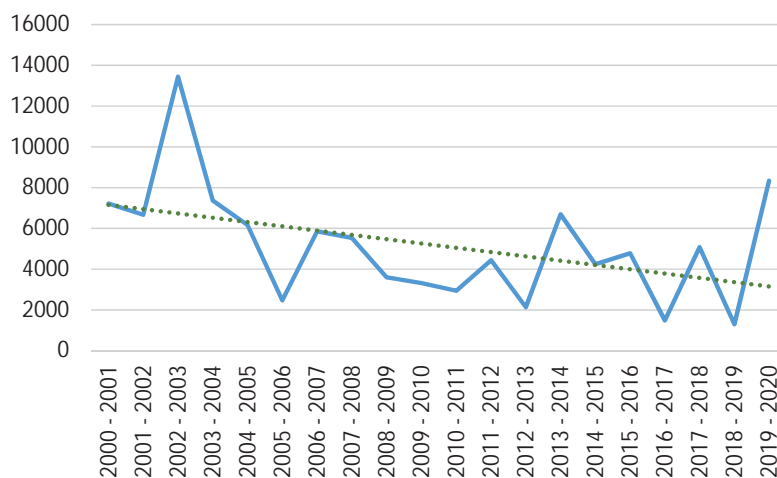
De **GOUDPLEVIER** is een vogelsoort die wij graag zien in het gebied en er zeer zeker thuishoort. Met zijn spectaculaire vluchten van soms duizenden in één zwerm is dat telkens weer "de krent in de pap" tijdens de Zeevangtelling.

De **GOUDPLEVIEREN** verblijven graag op weilanden met een korte grasmat, foto: Ben Pronk

Zoals op de foto hierboven, werden de **GOUDPLEVIEREN** tijdens de Zeevangtellingen vaak in grote compacte groepen rustend in het landschap aangetroffen. De aparte bruine kleur steekt herkenbaar af in het weiland.

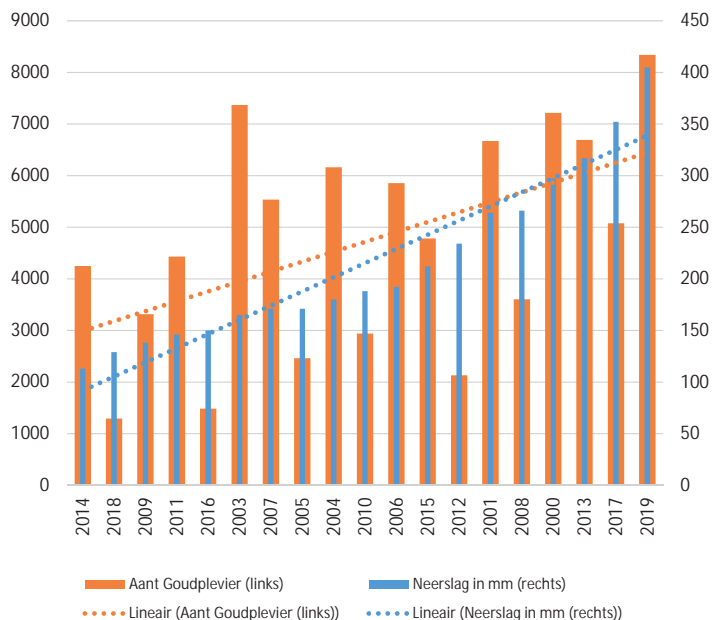
Grafiek nr. 19 geeft weer dat de **GOUDPLEVIEREN** aantallen in de afgelopen 20 jaar gemiddeld zijn afgenomen (zie gestippelde trendlijn).

Grafiek nr. 19: De aantallen **GOUDPLEVIEREN** in de maand november per telperiode weergegeven

Weer

Wanneer gekeken wordt naar de hoeveelheden neerslag anderhalve maand voorafgaand (Tabel 2: Neerslag 2000 t/m 2020) aan de Zeevangtellingen in november, blijken er bij veel neerslag veel **GOUDPLEVIEREN** in het gebied te verblijven en bij weinig neerslag troffen wij gemiddeld veel minder van deze soort aan in de Zeevang.

Grafiek nr. 20: Aantal **GOUDPLEVIEREN** in november uitgezet naar de hoeveelheid gevallen neerslag twee en een halve maand voorafgaand aan de Zeevangtelling

De gestippelde trendlijn in de grafiek hiernaast geeft dit weer. In de Zeevang is de neerslag van invloed op de mate van droogte van het land.

In een landschap als dat van de Zeevang met een hoogwaterpeil zou dat niet moeten meespelen.

In grafiek nr. 20 zijn de teljaren uitgezet van links naar rechts, het jaar met de minst gevallen neerslag staat geheel links. Er is een top 20 van gevallen mm neerslag (in de twee en halve maand voorafgaand aan de novembertelling) uitgezet van links naar rechts.

Het jaar 2009 heeft een droog najaar gekend. Gevolg plaats 3 in de grafiek. In 2019 viel de meeste regen in de twee en halve maand voorafgaand aan de novembertelling dat jaar dus plaats 20. De gestippelde lineaire trendlijn geeft aan dat er gemiddeld meer **GOUDPLEVIEREN** in het gebied verbleven als er meer neerslag was gevallen.

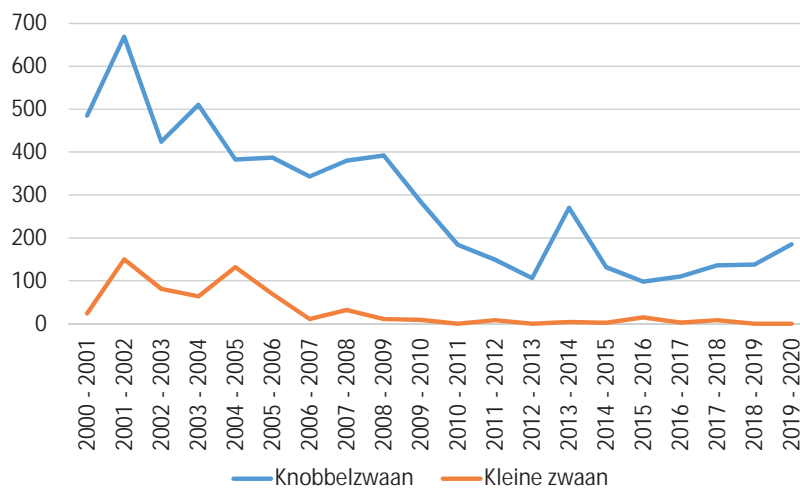
Uit de waarnemingen valt op te maken dat de **GOUDPLEVIER** in de afgelopen 20 jaar in aantallen is afgenomen.

7.5 Zwanen

De zwanen hebben in de afgelopen 20 jaar het beeld in De Zeevang doen veranderen. De aantallen **KNOBBELZWANEN** zijn drastisch afgenomen. De **KNOBBELZWAAN** en de **KLEINE ZWAAN** zijn meer op het Marker- en IJsselmeer gaan foerageren.

Zwanen werden in de afgelopen jaren verjaagd en de nesten verstoord daarbij werd de **KLEINE ZWAAN** over één kam geschoren met de **KNOBBELZWAAN** en net zo goed verjaagd. Vanaf 2019 werd er niet meer op zwanen gejaagd.

De achteruitgang van de **KLEINE ZWAAN** heeft ook als oorzaak, de stijging van de temperatuur in Europa. Uit recent onderzoek is vast komen te staan dat de **KLEINE ZWAAN** hierdoor meer oostelijk van Nederland zijn gaan overwinteren, o.a. in Polen.

Grafiek nr. 21: De aantallen **KNOBBEL-** en **KLEINE ZWAAN** in de maand november per telperiode weergegeven

KNOBBELZWAAN, foto: Roel Kemmers

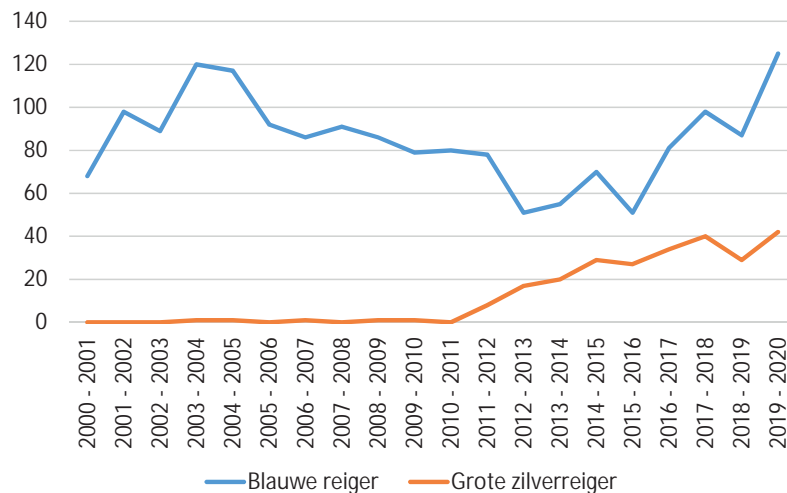
KLEINE ZWAAN, foto: Douwe Greydanus

7.6 *Blauwe reiger & Grote zilverreiger*

De **BLAUWE REIGER** is voortdurend aanwezig tijdens de tellingen, de aantallen reageren op de weersomstandigheden. Waarschijnlijk heeft vorst invloed op het voorkomen van deze vogel.

Bij de start van de Zeevangtelling ging niemand er van uit dat de **GROTE ZILVERREIGER** zich in de Zeevang zou gaan vestigen. In december 2000 werd de eerste gezien tijdens onze telling. Het werd pas november 2003 voordat de tweede **GROTE ZILVERREIGER** werd gespot. Pas in 2009 werden er in één telronde van de gehele Zeevang drie **GROTE ZILVERREIGERS** vastgesteld. Daarna steeg het aantal tot 42 vogels in oktober 2019.

Grafiek nr. 22: De aantallen **BLAUWE-** en **GROTE ZILVERREIGERS** per telperiode weergegeven

BLAUWE REIGER, foto: Roel Kemmers

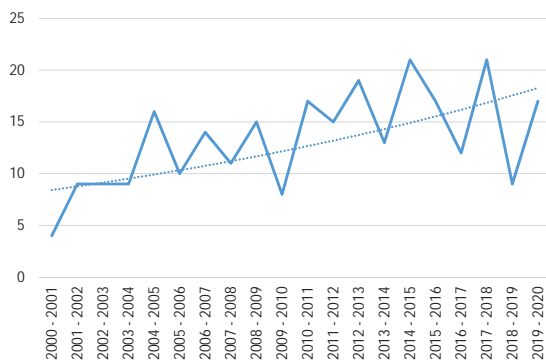
GROTE ZILVERREIGER, foto: Monica Wolters

7.7 Enkele roofvogels

Tijdens de Zeevangtellingen was het verassend om vast te stellen dat er altijd **SLECHTVALKEN** aanwezig bleken te zijn. Ook de **BUIZERD** bleek met velen, in het najaar en de wintermaanden, in het gebied te vertoeven.

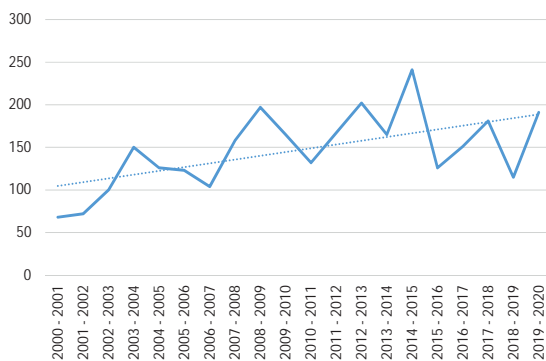
Slechtvalk	2000 - 2001	2001 - 2002	2002 - 2003	2003 - 2004	2004 - 2005	2005 - 2006	2006 - 2007	2007 - 2008	2008 - 2009	2009 - 2010	2010 - 2011	2011 - 2012	2012 - 2013	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017	2017 - 2018	2018 - 2019	2019 - 2020
oktober	1	1	1	2	2	4	1	2	2	3		2	1	3	2	5	2	2	2	3
november	1	1	3	1	4	2	2	4	3	1	6	4	4	2	6	2	1	2	1	5
december	1	1		1	5	3	3	4	5	3	1	1	5	2	3	4	1	8		4
januari			1	2	4	2	2	2		1	2	2	3	1	3	3	2	5	1	2
februari		5	1	2	1		2		4		5	5	3	5	3	2	3	2		2
maart	1	1	3	1		3	1		1	1	1	3	2	2	3	3	1	1	3	3
totaal	4	9	9	9	16	10	14	11	15	8	17	15	19	13	21	17	12	21	9	17

Grafiek nr. 23: De aantallen **SLECHTVALKEN** per telperiode weergegeven

SLECHTVALK, foto: Adrie V

Buizerd	2000 - 2001	2001 - 2002	2002 - 2003	2003 - 2004	2004 - 2005	2005 - 2006	2006 - 2007	2007 - 2008	2008 - 2009	2009 - 2010	2010 - 2011	2011 - 2012	2012 - 2013	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017	2017 - 2018	2018 - 2019	2019 - 2020
oktober	8	9	10	24	23	11	14	16	25	29	23	17	28	8	29	21	23	24	24	36
november	8	12	30	35	13	22	37	43	32	21	28	34	34	47	44	7	21	28	9	62
december	13	11	13	22	38	32	19	36	41	39	21	36	40	32	56	28	27	51	21	29
januari	15	13	16	28	28	27	8	23	22	20	11	38	19	39	56	40	33	29	12	36
februari	20	16	17	28	12	14	25	33	46	32	33	32	40	15	40	16	31	40	32	11
maart	4	11	14	13	12	17	1	7	31	24	16	10	41	24	16	14	16	9	17	17
totaal	68	72	100	150	126	123	104	158	197	165	132	167	202	165	241	126	151	181	115	191

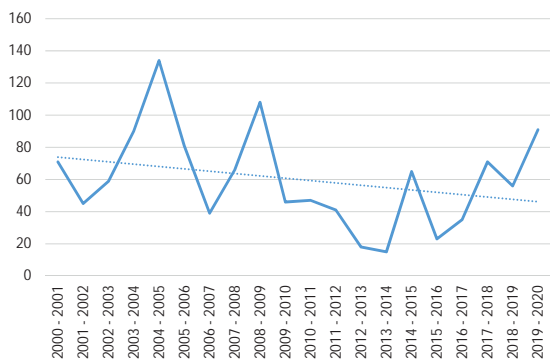
Grafiek nr. 24: De aantallen **BUIZERDS** per telperiode weergegeven

BUIZERD, foto: Ben Pronk

Andere roofvogels die gesignaleerd werden waren: **SPERWER** 156 keer geturfd, **HAVIK** 62 maal, **SMELLEKEN** 30 maal. De **BLAUWE KIEKENDIEF** zagen we in de 20 jaar Zeevangtelling 21 keer, **BRUINE KIEKENDIEF** 14 maal, **RUIGPOOTBUIZERD** 3 keer en de **RODE wouw** is 1 keer waargenomen.

De **TORENVALK** is een echte muizenvanger. Na 20 jaar telling is het interessant om te kijken of de muizenjaren terug zien zijn in de aantallen aangetroffen **TORENVALKEN**. Grafiek nr. 26 van de **TORENVALK** geeft 5 pieken aan. Dit zijn mogelijk de muizenjaren.

Torenvalk	2000 - 2001	2001 - 2002	2002 - 2003	2003 - 2004	2004 - 2005	2005 - 2006	2006 - 2007	2007 - 2008	2008 - 2009	2009 - 2010	2010 - 2011	2011 - 2012	2012 - 2013	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017	2017 - 2018	2018 - 2019	2019 - 2020
oktober	6	14	18	16	23	22	7	19	28	11	9	12	4	1	9	5	8	17	20	27
november	7	6	16	19	29	15	12	11	19	10	15	12	4	8	8	15	15	8	23	
december	19	8	9	18	30	14	7	15	23	12	6	9	7	23	6	6	10	6	22	
januari	17	5	7	20	25	14	6	13	12	3	5	12	3	2	12	7	4	13	7	
februari	12	5	2	12	19	11	2	6	18	7	8	4	3	1	9	2	1	13	6	
maart	10	7	7	5	8	5	5	2	8	3	4	4	4	4	4	3	1	3	6	
totaal	71	45	59	90	134	81	39	66	108	46	47	41	18	15	65	23	35	71	56	91

Grafiek nr. 25: De aantallen **TORENVALKEN** per telperiode weergegeven

TORENVALK met muis

7.8 Niet bij het landschapstype behorende vogels

Vogels op de grens van de bebouwde kom

Hieronder 15 vogelsoorten die je niet in het open landschap van de Zeevang verwacht. Ze werden gezien op de grens van de bebouwde kom.

soort	aantal	soort	aantal
Koolmees	743	Tjiftjaf	7
Pimpelmees	180	Stadsduif	4
Gaai	82	Houtsnip	3
Heggenmus	44	Sijs	3
Halsbandparkiet	25	Boomkruiper	2
Roodborst	22	Vuurgoudhaan	2
Staartmees	12	Zwarte roodstaart	1
Groenling	10		

Vogels buiten de bebouwde kom

Ook een 19 tal soorten van het open landschap, die je niet vaak tegenkomt in de Zeevang.

soort	aantal	soort	aantal
Kluut	45	Rode wouw	1
Kleine plevier	3	Roerdomp	1
Oeverpieper	2	Roodhalsfuut	1
Oeverzwaluw	2	Roodhalsgans	1
Sneeuwgans	2	Rossgans	1
Bokje	1	Sneeuwuil	1
Geelpootmeeuw	1	Zwaangans	1
Grote gele kwikstaart	1	Zwarte ibis	1
Oeverloper	1		

OEVERLOPER kom je niet vaak tegen in de wintermaanden, foto: Ben Pronk

7.9 *Bijzonder waarneming*

De meest bijzondere waarneming werd gedaan op 19 januari 2014. Het bleek één van de **SNEEUWUILEN** te zijn die met een containerschip waren meegelift van uit Canada. Eén van hen was neergestreken in de Zeevang.

BUIZERD kijkt naar **SNEEUWUIL** die meegelift is met een containerschip vanuit Canada, foto: Douwe Greydanus

8 *Beheer*

Vanaf 1995 is de KNNV afdeling Hoorn/West-Friesland betrokken bij de herinrichting van De Zeevang, waarbij de natuurwaarden werden verdedigd. Vanuit de agrarische belangenhoek werd ingezet op waterpeilverlaging. In 2015 volgde uiteindelijk als resultaat een nieuw peilbesluit. Hiermee werd het officiële polderpeil ongewijzigd. Dit hoge polderpeil was nooit tot stand gekomen zonder de steun van de Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland en de provincie Noord-Holland. Het provinciaal beleid is gaandeweg vanaf 1995 gewijzigd. Er werd ingezien dat in veenweidegebieden een hoog waterpeil moet worden nagestreefd. Door dit hoge polderpeil is er nu nog steeds potentie in de Zeevang om weer hogere natuurwaarden te gaan creëren.

Dat de natuurwaarden in de Zeevang wel onder grote druk staan komt door het uitvoerend beleid van het Hoogheemraadschap HHNK. Deze instantie geeft al vele jaren vergunningen af, of laat toe dat er peilaanpassingen plaatsvinden in het gebied. De peilaanpassingen zijn altijd een verlaging van het officiële polderpeil, dat onderbemaling wordt genoemd. Door deze tolerantie van het Hoogheemraadschap is inmiddels 70 procent van het grondoppervlak van de Zeevang ernstig aangetast in de natuurwaarden. Het Hoogheemraadschap geeft telkens aan dat zij het beleid van de provincie volgen. Waar zit nu het probleem? De Zeevang heeft als polder de status van een robuust landbouwgebied naast weidevogelkerngebied en voor een groot deel Natura 2000-gebied. Het is daarbij onderdeel van het NNN (Natuur Netwerk Nederland).

De verdroging van het landschap is ook, net als in geheel Nederland, in de Zeevang aan de gang. Deze verdroging is iets wat zeer geleidelijk gaat. Hierdoor ontstaat achteruitgang van de biodiversiteit. De gestage gang van de verdroging verloopt ongemerkt. Alle peilaanpassingen zorgen bij een beetje neerslagtekort al snel voor verdroging. Hierdoor ontstaat een landschap waarin het voedsel voor de vogels telkens moeilijker bereikbaar wordt om zich te goed te doen aan het bodemleven. In een vitaal bio-divers veenweidegebied is de voedselbron waar vogels voor komen, bijna het gehele jaar bereikbaar.

De waterpeilverlaging heeft het mogelijk gemaakt dat er zeer zwaar agrarisch materieel ingezet wordt, gevolg: de bovenlaag van de veenweide wordt hierdoor zwaar belast en het bodemleven raakt verstoord. De rode regenworm, de ideale verbeterworm voor bodems, kan niet meer optimaal functioneren.

In onze vogeltelling hebben we kunnen aangeven dat de **GOUDPLEVIER** bij geringe neerslaghoeveelheden het gebied sneller verlaat dan bij grote neerslaghoeveelheden (pagina 36). In een veenweide Natura 2000-gebied als de Zeevang is dit iets waar aandacht aan moet worden besteed. Hoge waterpeilen over een groot oppervlak zijn voor weidevogels van levensbelang.

Er kan worden vastgesteld dat het huidige landgebruik positief is voor het voorkomen van de **SMIENT** en ganzensoorten die in de afgelopen twintig jaar een steeds beter landschap vonden om daar te overwinteren. Jammer dat de toename van ganzen en **SMIENTEN** door de beheerders niet gewaardeerd wordt.

De landbouw krijgt al jaren toestemming om het gebied in te richten naar hun wensen. Gevolg: steeds vroeger maaien met steeds zwaarder materieel. De weidebroedvogelstand is door de onderbemaling van het veenweidegebied bijna niet meer te behouden. Telkens worden predatoren als **VOS** en **ZWARTE KRAAI** als zondebok aangemerkt. In verband met de CO₂ reducties komt er mogelijk een verandering in het beleid. Met als gevolg dat er een verbetering van de natuurwaarden in het gebied kan ontstaan.

9 *Conclusie*

Door twintig seizoenen gegevens te verzamelen is een reeks ontstaan waarmee van een aantal vogelsoorten aan te geven is welke verandering er, in de afgelopen 20 jaar, hebben plaatsgevonden. Gebleken is dat november de maand is waarin de meeste vogels worden waargenomen.

Hieruit blijkt dat de Zeevang een bijzonder gebied is voor veel vogelsoorten. De huidige vogelrichtlijn voor de **SMIENTEN** zou uitgebreid moeten worden met meer soorten en een aangepast waterbeleid. Voor de overwinterende aantallen vogels, waar over in dit verslag is gerapporteerd, is hierdoor in de komende jaren mogelijk weer een vitaal Zeevanglandschap te ontwikkelen.

Naast de graseters (**SMIENTEN** en ganzen) zijn er ook veel vogels die van het bodemleven afhankelijk zijn (**GOUDPLEVIER**, **KIEVIT** en **WULP**) in het gebied aanwezig. De van het bodemleven afhankelijke soorten zijn in aantal bijna niet toegenomen ten opzichte van de graseters. Dit geeft aan dat de Zeevang door het intensieve gebruik onder druk staat.

10 Dankwoord

Allereerst worden de tellers bedankt. Door het grote oppervlak van het gebied was het, om dubbeltellingen te voorkomen en om het gehele gebied in een korte tijd te tellen, belangrijk om met een grote groep gelijktijdig het gebied in te gaan. Velen van hen hebben 120 telrondes uitgevoerd in telkens hetzelfde telgebied. Hier door was een nauwkeurige verslaglegging mogelijk. Ook dank aan de eigenaar van “De Breek” die ons al die jaren steeds om 09:00 uur ‘s morgens ontving, met koffie om daarna het gebied in te gaan.

Egbert Baars en Michel Kleij hebben er voor gezorgd dat dit document een leesbaar verslag werd. Hun kritische opmerkingen en kennis van zaken maken dat de Zeevangtellers hun vele uren veldwerk hebben zien omgevormd in een mooi naslagwerk.

*Ben Pronk KNNV Hoorn/West-Friesland
Wetlandwacht Zeevang*

11 Aanbeveling

Gelet op de aangetroffen en bijzondere kwaliteiten van de Zeevang worden alle belangstellenden veel plezier gewenst bij het doorkruisen van de Zeevang en alle belanghebbenden in deze polder veel wijsheid bij het beheer ervan.

12 Bijlagen

<i>1</i>	<i>Overzicht van de in oktober aangetroffen vogels</i>	<i>56</i>
<i>2</i>	<i>Overzicht van de in november aangetroffen vogels</i>	<i>57</i>
<i>3</i>	<i>Overzicht van de in december aangetroffen vogels</i>	<i>58</i>
<i>4</i>	<i>Overzicht van de in januari aangetroffen vogels</i>	<i>59</i>
<i>5</i>	<i>Overzicht van de in februari aangetroffen vogels</i>	<i>60</i>
<i>6</i>	<i>Overzicht van de in maart aangetroffen vogels</i>	<i>61</i>
<i>7</i>	<i>Op 17 november 2019 aangetroffen vogels in de deelgebieden</i>	<i>62</i>

Bijlage 7: Op 17 november 2019 aangetroffen vogels in de deelgebieden

Gebiednummer	NH 4540	NH 4530	NH 4520	NH 4510	NH 4360	NH 4370	IJ 2515	IJ 2525	
Gebiednaam	Zeevang West	Zeevang Midden	Zeevang Oost	Zeevang Noord	Beetskoog polder / Schardammerkoog	Kliene- / Grote Koog Polder	Oosterkoog / Floriskoog	Rietkoog	
soort	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	totaal
Fuut								3	3
Dodaars			1						1
Aalscholver	11		55		5	4			75
Grote zilverreiger	12	6	12	1	10	1			42
Blauwe reiger	33	32	41	2	10	6		1	125
Knobbelzwaan	2	6	110	36		30	1		185
Kolgans	2.320	3.061	7.146	152	220	206			13.105
Grauwe gans	4.611	1.751	1.729	650	2.301	427	108		11.577
Soepgans	44		4	7	2				57
Canadese gans	275	819			20				1.114
Brandgans	320	69	3.546	220	250	4.080			8.485
Nijlgans	28	36	130	2	26	77	2	40	341
Bergeend	10		32		1	2			45
Smient	18.446	6.669	11.337	300	5.840	2.050			44.642
Krakeend	2	28	77		6	40			153
Wintertaling			88			20			108
Wilde eend	133	133	263	12	43		12	9	605
Soepeend	4		21			24			49
Pijlstaart			11						11
Slobeend	4	2	56		6	20			88
Kuifeend	3								3
Sperwer		2	1						3
Buizerd	17	13	21	2	9				62
Torenvalk	5	6	9		3				23
Smelleken			1						1
Slechtvalk	1		4						5
Fazant		8	5			2			15
Waterhoen	33	22	26	3	3			5	92
Meerkoet	10	17	146	400	35	22	100	1	731
Goudplevier	4.520	20	3.000		800				8.340
Kievit	3.772		2.760		1.730	140			8.402
Kemphaan			1						1
Watersnip			32						32
Bokje					1				1
Wulp		1	450	35		1			487
Kokmeeuw	289	138	352		552	85			1.416
Stormmeeuw	5	14	190		7				216
Zilvermeeuw	3	3	7	3	1				17
Grote mantelmeeuw			4						4
Houtduif		2	2						4
Holenduif		43	8						51
Turkse tortel		18	16	6					40
Grote bonte specht			4			1			5
Veldleeuwerik			25						25
Waterpieper			7						7
Roodborst	2	6			1				9
Merel	2	3	9	3					17
Koolmees	1	5		10					16
Spreeuw	1.804	287	1.064	110	690				3.955
Ekster	22	13	1	15		4			55
Gaai		1							1
Kauw	51	61	49	6	95				262
Zwarte kraai	23	14	77		10				124
Vink		4	25						29
Huismus		16		10					26
totaal	36.818	13.329	32.955	1.985	12.677	7.242	223	59	105.288

Sovon
Rob Goldbach Fonds

Deze publicatie is mede mogelijk gemaakt door het Rob Goldbach Publicatie Fonds van Sovon Vogelonderzoek Nederland.

